

11-1-4-22 2131-3000

IV

1925

19-10-1925

PRINTED BY GOVINDJI DATTABHAI NAIK.

—વાંચવા લાયક ચુંટી કાઢેલી પુસ્તકો—

ભરથરી નાટક મોડું (ભાષણ સાથે) વિદ્યાપીઠ પ્રી. ૦-૮-૦
 હરીચંદ્ર નાટક મોડું: ૦-૮-૦
 રાણકદેવી નાટક મોડું: ૦-૮-૦
 સંગીત લીલાવતી. ગ્રંથાલય, અમદાવાદ, ગુજરાતી ગ્રંથાલય સંગ્રહ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કોપીંગિનિય વિભાગ]

પુસ્તકનંબર ૧૨૪૪૮૮ વર્ગક

પુસ્તકનું નામ શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતા

ચિન્હ ૬ - ૨૦૪૨

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ પુસ્તકાલય

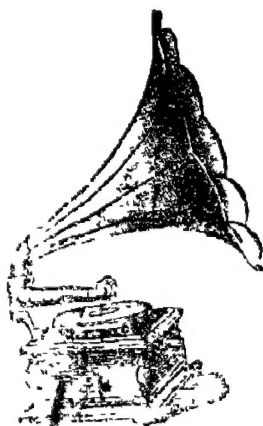
રાણીતળાવ-મુરત.

Received on 2-10-20

સંગીત કોનોગ્રાફીયન

Reg No. 155 સંગ્રહ. ભાગ ૧ થી ૪.

સુધરેલી પાંચમી આવૃત્તી.

:—પ્રકાશ—:

બુકશેક્સર મણીલાલ બાઈશંકર વ્યાસ

કે. જગમયુરા આમલીશેરી—સુરત.

સુરત બરાનપુરી ભાગળ બાણ્યાળી પોળમા “શ્રી અનાવિલ બધુ”

ચીનીય પ્રેસમા ગોવિંદજી ડાહ્યાભાઈ નાયકે છાપ્યું.

COPY RIGHT

BY

C.M. SHAR.

હોંમત આઠ આના

ભજન કિર્તન અને ભકિત રશથી ભરપુર

✽ પુસ્તકો ✽

કાવ્ય દોહન. મોટું (ભજન કિર્તનથી ભરપુર)	કી. ૨-૦-૦
ભજનસાગર.	,, ૦-૮-૦
ભક્ત શીરોમણી.	,, ૦-૮-૦
પારસમણી ભજન સંગ્રહ.	,, ૦-૮-૦
ભજન ભંડાર.	,, ૦-૮-૦
રૂપીરાજના પદ.	,, ૦-૮-૦
છોટમ કૃત કીર્તન માળા.	,, ૦-૧૨-૦
પ્રભાત સંગ્રહ મોટું.	,, ૦-૪-૦
ભજનમાળા.	,, ૦-૮-૦
જ્ઞાન ઉપદેશ.	,, ૦-૪-૦
ભજન રતનાકર. ?	,, ૦-૬-૦
સંત સમાજ ભજનાવળી મોટી.	,, ૦-૧૨-૦
ચતુર સુંદર ગરબાવળી મોટી.	,, ૦-૧૨-૦
ભક્ત માળા (ભક્તનાં ચરીત્રથી ભરપુર)	,, ૦-૦-૦
નરસીંહ મહેતો.	,, ૦-૧૨-૦
મીરાંબાઈ.	,, ૦-૧૨-૦
સુધનના આખ્યાન (મહાભારતમાંનો કથા ભાગ)	,, ૦-૮-૦
મચ્છવેદ.	,, ૦-૮-૦
સુરેખા હરણ.	,, ૦-૮-૦
અભેમન્યુનો ચકાવેલ.	,, ૦-૮-૦

એ શિવાય બીજાં પુસ્તકો માટે પુછો.-

મળવાનું ઠેકાણું—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર

રાણીતળાવ-મુરત.

સંગીતના શાખીનામાં
માન પામેલી

અને જનસમાજમાં
વખાણાયેલી

સંગીત શેનોગ્રાફ

ગાયન સંગ્રહ

— ભાગ ૧ થી ૪ સાથે —

વીર કુણાલ.—રાગ,—ગઝલ—

અમારા દેશને છોડી, અમે થાનાર પરદેશી;
હૃદયને મેળવી લેશે, અમારો પ્યાર પરદેશી.
થયાં દુર્ભાગીયાં એવાં, તળાવી દેશની સેવા,
ભટક્યું પારકા ઘરમાં, બની લાચાર પરદેશી.
અમારી ધર્મ નીતિથી, અમારી સત્ય રીતિથી;
અમે સ્તકર્મથી ચઢ્યું, હૃદયના હાર પરદેશી.
અમારા દેશ બંધુઓ, અમારી જન્મ જુમીમાં;
હવે છેલ્લા પ્રણામો છે, અમે હૃદયાર પરદેશી.

વીર કેશરી.—રાગ—ગઝલ,—કન્વાલી—

થવાનું ના થવાનું કહે; નજીમી કોણ એવો છે;
 ન જાણ્યું જાનકી નાથે; સંવારે શું થવાનું છે ?
 હતી શલ્યા રૂપે “અહલ્યા” જગતમા વાત જાહેર છે;
 ન જાણ્યું જાની ગૌતમે; સંવારે શું થવાનું છે ?
 હતા કૌરવ અને પાંડવ; જગતમાં મહાબળી ચોદા;
 ન જાણ્યું લીજ્ઞ જેવાએ; સંવારે શું થવાનું છે ?
 રમ્યા જુગદું સહુ સાથે; વિભુતી સૌ ગયા હારી;
 ન જાણ્યું ધર્મ જેવાએ; સંવારે શું થવાનું છે ?

બલીરાજ.

—:□:—

મારી સજની, તુ ક્યાં રમીઆવી રજની, સાચું ખોલ, ખોલ, ખોલ,
 શાણી સૈયર, તું શીદને આળ ચઢાવે, કેડો છોડ, છોડ, છોડ !
 હમણાં માળા ગુથી હતીને, હમણાં કેમ કરમાણી,
 પરસેવો તને ક્યાં વળ્યો, તારી ભમ્મર ક્યાં ભીંજણી—સાચું.
 કાળો ભમરો શીરપર ખેડો, ઉરાડતાં ધમરાણી,
 લાપોટે લટ છુટી ગઈ-મારી, ભમ્મર ત્યાં ભગીણી—કેડો.
 કસ્તુરી તારા અગે મહેકે, કુસુમ કળીના હારો,
 નયન રહ્યાં છે નાચી નવેલી, મળીયો કોણ હગારો—સાચું.—સાચું.
 ચદ્ર સરોવર નહાવા ગઈતી, વાટે મળ્યો એક માળી,
 છાંય ભરીને ગજરા આપ્યા, હું તો તમથી હારી.—કેડો.

બલીરાજ

—:□:—

વશ કીધો તેં વીર મારો, જે ગુણીયલ ને બહુ સારો,
 નથી વાંક જરા કાંઈ મારો નણુદલ તમ વીર હગારો;
 રંગ મહેલમાં હતી એકલી આવી અડપણું કરી ગયા,

ચુંબન કરી, ભરી અંક મીઠાવી, મોહન મનડું હરી ગયા.—નથી.
વસંત જોગન કુલવાડીમાં ભુલો પડી ગયો ભરો,
લાલચ આપી તે લલચાવ્યો, બધું ડાહ્યો ડમરો—વશ.
શરમાજે મને સાન કરીને કંચુકોની કશ છોડી,
હૃદય ધરાપર થન થન નાચ્યા, લાજ શરમ સૌ તોડી—નથી.
વદન ચન્દ્ર છખી રતી લગવે, બ્રકુટી કામણગારી,
બધું મારો સરળ હૃદયનો કળા અજબ છે તારી—વશ.

ભરથરી-પીંગળા અને ભરથરીનો સંવાદ—

ધીક યુવા ધીક મુજને, ધીક કામ વિકારજ;
જેણે ભુલાવી મને સત્યથી, કર્યા નીચ વિચારજ.
—ભેખરે ડિતારો રાજ ભરથરી.

ક્ષમા કરોરે રાજ રક છું, નારી અત્તાની જાતજ;
અન્ય વખત એવું નહો કરે, લાજ્યા માતને તાતજ—ભેખરે.
કપટ રૂપીરે રાણી પીંગળા, એશું ખોલે વચનજ;
રાજરે તજ્યું ઘુજ કારણે, જો વિચારીને મનજ;

શિક્ષા દેને મેયા પીંગળા

તુરે ખોટી ને ખોટું રાજ છે, ખોટા સારો સંસારજ;
અજબ જગાવું વન એકલો, નેથી પામું ઉદારજ.—શિક્ષા.
રહોતો રાજ રસોઈ કરે, જમતા જાઓ સ્વામીનાથજ;
ક્ષીરરે નીપજવું ક્ષણ એકમાં, જમીએ આપણ સાથજ.—ભેખરે.
મહીરે કરાવું રંગ મહેલમાં, રાખુ શુભ અવાસજ;
જેમરે જાણે નહિ જગતમાં, સાધો જોગ રહી પાસજ—ભેખરે.
મહેલરે તારાને રાણી થું કરે, કેવો શુભ અવાસજ;
ક્ષીરરે ભોજન તારું રાણી થું કરે, નથી ભોગની આશજ—શિક્ષા.

[૪]

વાસી જંગલના જોગી અમે, નહીં આમમાં વાસજી;
વિપની વેલીથી અળજો રહું, નહિ નારીનો પાસજી.—બિહ્વા.
ભગવા જોઈ રાજ ભરથરી, દાવાનળ દીલ થાયજી.
માધ-કહો ન મારા કંથજી, લાગે દેહમાં લાયજી—ભેખરે.
વધુરે શું વડુ રાણી પીંગળા, કરું અરે કેટલો ઉચ્ચારજી;
બધું જોવોરે બધુ તજ્યો, માર્યો વચન નો મારજી,
હવેરે રાજને રાણી શું કરું?

વાંકીરે વિધાતા મને ભુલવી, લખીયા લેખ લલાટજી,
આનુરે પ્રાયશ્ચિત હવે શું કરું, મારગ આપો પૃથ્વી માતજી.—ભેખરે.
ત્રણુશો નારીરે અન્ય આપની, માળવપતિ મહારાજજી;
એકને કારણુ એને નવ તજો, પાપી પીંગળાને કાળજી—ભેખરે.
મોહ છોડી દે રાણી પીંગળા, પ્રીતે કર સતસગજી;
સગુ નથી કોઈ કોઈનું, આ સંસાર પતંગજી.—બિહ્વા.
દેતી હું તો બિહ્વા દે મુને, નહિ તો કર ગૃહ ત્યાગજી,
ગુરજી મારારે રોશે થશે, ચાલી ગય જમાતજી.—બિહ્વા.

ભરથરી—રાગ-મરશીયા—

હાય, કેમ આ સહેશે ઉજોની રડાપો, ઘણી ઘષ છે રાગજી માફ રાખો
બાણુ લક્ષ માળવાનાં છો સ્વામી કામ કોડીલા રૂપે ન ખામી,
ગૌર અંગે લલુત શી જમીરે.—હાય, કેમ
એક બાણુ કૃષ્ણા તમારી રૂએ, ચંદ્રકળા ચોધાર નીર યુએ,
બાપુ સુખે ન આજ કોઈ સુએરે—હાય
મેહેલ મેહેલે વિલાપ છાયો છે, પવન શોકનો સધળો વાયો છે;
કળકળતાં બાધઓ ને ભાધઓ છેરે—હાય

[૫]

ખાધે લટકી શી ભગવી ઝોળી, આઘ્યા વસ્ત્ર ક્યાં ગેર ઝમોળી,
હાય હલકામાં પ્રગટાવી હોળીરે—હાય૦
નથી વિક્રમ ભાઇની કંઈ આશા, કીધાં કરમે એવારે તમાશા;
એણે બીજાં જંગલ કંઠાઈ વસ્યારે—હાય૦
વેણા નોધારા અમને કરોમાં, આવું અણુધાર્યું પગયું ભરોમાં,
જોગી જીવતાં ચિંતામાં ધરોમાંરે—હાય૦

દલપત ભજન. —રાગ-ભજન—

મોહન તારી મોરલીરે, વૃજનારને વેરણુ થઈ!-(૨) હે...હરી.
કામળ સુરે કાળજી કોયું, ચીતકુ ચોયું વેરણુ થઈ—મોહન.
કામ તો હવે કાંઈ ન સુજે (૨) સાંભળતા શત્રુ થઈ—(૨)
માતા પિતા તણી લાજી તજીને, વૃંદાવનમાં ગઈ—મોહન
વૃજનારને વેરણુ થઈ, મોહન તારી મોરલી-તારી મોરલી-(૨)
આવા આવા કારમાં કામણુ (૨) શામળા સીધા થઈએ—મોહન.
દુ ખડાં કેરા, દુગર ડોળ્યા, મા બાપડી દ્યો પછીએ—મોહન
“દલપત” વ્રીહન દેવને મળવા (૨) ગોપીઓ ગોકુળ ગઈ—મોહન
વીર કેશરી —રાગ. ગઝલ—

ખરા તે હીંદના સંતાન લડે જે હિંદને કાળે,
લડે જે હિંદને કાળે, મરે જે હિંદને કાળે.
દુભાનો દેશને દેખી, ચડે વારે હુમગેથી.
પ્રભુ કે બાદશાહોથી, ઝુજે જે હીંદને કાળે,
ન મોહે માયા મહોબ્બતમાં, ન લોભે માલ દોલતમાં;
જીવન જર પ્રાણુ સૌ પળમાં, તજે જે હીંદને કાળે,
યતોધર્મસ્તતોજય છે, કરો યાહોમ શો ભય છે;
અમર તે થાય છે નિશ્ચયે, મરે જે હીંદને કાળે,

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —:□:—

યધ પ્રેમવશ પાતળીયા, મારા મનના માલીક મળીયારે...(૨)
પ્રીતે કરો સુખવાસ, સજતવા રાજ હૃદયના વાસી.
પ્રેમદા પ્રીત જ્યોત પ્રકાશી. મારા મનના મનોરથ કૃણીયારે...યધ.
ભાગ્યવંત કૃષ્ણ ભગવતી મુજને, જીવન સફળ થયુ મારે.
કરો શ્રીહરિ શુભ તમારું, મારા મનના માલીક મળીયારે...યધ.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી. —:□:—

મંજરી મનડું મોહું રે, મન ગમતા મહારાજ
મારા મન ગમતા મહારાજ; એ શું દીલડું અમ પ્રોયુંરે. મનગમતા મહારાજ,
(" શુ આ પુષ્પ તમને ખડુ ગમે છે ? ")

સાખી { " મનને તો ગમતું ધણુ સુખથી કેમ મંગાય.
વીણુ પ્રીત્યે વીણુ પારખ્યે, ધટે માન મુનિરાય "

સાખી { " માગ્યે માન ધટે નહિ, જેવું જ્યાં દાતાર,
" સુખે સ્વીકારો પુષ્પ આ, ધરો કર્યું મોઝાર.

અતિ હિદાર દીલ તમ જેયુંરે.....મનગમતા

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી--રાગ--ભજન--

રૂપે શું મન રાચોર કાયાનો રગ કાચોરે ભગવાન ભજો. (૨)
હાડમાંસને રૂધિર ભરેલું મહયું ચામડે અંગ, (૨)
મંદા દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રગ પતંગ.
ભરસો નહી સાચોરે, કાયાનો રગ કાચોરે, ભગવાન ભજો—

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી. —:□:—

શું કહું કયની મહારી રાજ, શું કહું કયની મહારી.

હું તો દૈવના ત્રાસે હારી રાજ.....શું કહું.

[૭]

પરખી પારીજતિક મેં, અર્પણ કીધું મન મહારં,
પતી તણ પરબોક સિધાવ્યા, કરી જીવતર મમ આર રાજ—શું કહું.
ચંદન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહગમનની આરો,
શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણે। પણ, ઉડી ગયો આકાશે રાજ—શું કહું.
અરધ્યું મેં સર્વસ સ્વામીને, પ્રેમની કફની ધારી;
તણ જગત જંગળ સર્વ હું, પ્રીતે ભળું ત્રીપુરાશી—શું કહું.

રાજ જશવન્તસિંહ —રાગ. કૃવાલી—

અમર આત્મા અમારો છે. મરણ દરકાર શા માટે !
મરી જાણે જો જન્મીને, જીવન દરકાર શા માટે !
જગતમાં પ્રાણી કે મરતાં-મરીને જન્મતાં પાછાં,
બધાં ધટમાળમાં ફરતાં, પછી તકરાર શા માટે !
ચૂક્યો જો લક્ષ જીવનનું ગયો તે જીદગી હારી.
જીવ્યો તે ના જીવ્યો જગમાં, જીવનને લાર શા માટે.

માલતી-માધવ. —:□:—

નાનકડી નાનુક નાર, બહુ નાનકડી, બહુ નાનકડી
મારા લાલાની છુ લાડકડી (૨) છું લાડકડી (૩)
આંખ તણે મટકે પટકું છું લાલને—
નાની શું સમજે વ્હાલાના વ્હાલને (હુંતો બહુએ સમજીયું)
જાણી ભોળો ભરથાર, તું બહુ માથે ચડી (૩) નાનકડી.

રાજ જશવન્તસિંહ —રાગ. ભજન—

મારા ભવની ભાવટ ભાગીરે જોગીડા જુના—
લગની તુજ નામની લાગીરે જોગીડા જુના—
વચત્રો ભેદ ભર્યાં ભેદનાં, હૈયાં તુજવીણ સુના—

આ કામણુગારી તારીએ શું કામણુ મુંજતે કીધું ?
તન દહતે મનહુ લીધુરે પણ દુઃખ વિયોગનું દીધું—
નીશદીન સાથ રહું સમજુના.....મારા ભવની—

બિલ્વમંગળ ઉર્જે સુરદાસ —:□:—

દાસ પરે દયા લાવોરે, દયાળુ દેવા, દાસ પરે, દયા લાવો—ટેક,
સમાર સઅંધ ત્રોડી જીવ આપ ચરણે જોડી,
હુતો બની બેઠો, બાવો બાવોરે—દયાળુ.
આંખો વિના સકટ આવુ, ખાડામા ગોથા ખાક,
વારે અવિનાશી આવો આવોરે—દયાળુ.

મહાશ્વેતા કાદમ્બેરી —રાગ. લજન—

રામ ભજ તું પ્રાણીયા, તારા ભવની ભાવટ ભાંગશે (૨)
("બોલો રામ સીતા રામ") પખીડા જે તું વિચારી
કર્મ તારા લે સભારી, વાસના નહારી તુને રોવરોવ નર્ક નાંખશે—રામ.
મૂઠ તે મતિ વિસારી, મતિ તેવી ગતિ તારી,
ઉડજે સભાળી તારી કાયા તારી કચનની થશે—રામ.

ઉદયભાણુ —:□:—

મન માયાના કરનારાંરે, જરી જેને તપાસી તારી કાયા,
પુછી જેને તુ પંડીત પુરાણારે, કેના અમર છે લેખ લખાણા;
કાચી છે કાયા આ માટીની માયા, છે માટીના ખેલ બનાયા;
શાણુ તો સમજી અજગ થયા, પણ ખાતક ખીચારા લપટાયા.
લાખોની પાંખો ગઈ છે પી ખાઈ, જેણે મૂછપર લીંબુ ઠરાયા;
કાગના કો'વાડેથી કોણુ બચ્યું છે, ભલે રંક કે હોય મહારાયા,
સંધ્યાના જેવા રંગ સોતેરી, વંધ્યાને લાડ લડાયા;
જેઅનને તન ધન તેવા સમજવાં, પાણીમાંના પડછાયા.

ખિલ્લમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ.

આ તારાં વચનો સારાં, સ્નેહે સાંભળનાં.
શાન્તિ પામ્યું મન મારૂં રે આજે—આ.
જગતી જાળખમાર્થી જાતો બચાવ્યોજી,
ધન્ય ગુરૂ ચીન્તામણી, ધારૂં રે આજે !
બકિત મગવાન કરી કરતાં હમેશાંજી.
થવાનું ત્વરાએ શુભ તારૂં રે શાણા—આ તારા,

વિણાવેલી

—:□:—

અરે શુ માનવનો અભિમાન, પલકમા ટળી જશેરે,
ખરે જેમ પીપળ ઉપર પાન-પલકમાં ખરી જશેરે.
પલકમાં ખરી જશેરે—માટીમાં મળી જશેરે—અરે.
ઘડી જીવનમાં ઘડી એક સુખની ના.....રે નથી;
મૃદુ મનના તોયે મરતા આ અ.....રે મથી.
પામર નર નાદાન.....અરે શું.

સાખી { કાયા કલેવર કારમું, છે ગદકીનો ધાડવો;
સમજી જને સમજી જઈ, અભિમાનને વણસાડવો.

સાખી { અભિમાન ફણિધરને નહિ. દુધ પાછને પેઢાડવો,
રાવણુ સરિખા રાજવીએ. લીધો નથી કંઈ લાડવો.

વીણાવેલી

—:□:—

કાયા કાચો કુખ છે, જીવ મુસાફર પાસ,
તારો ત્યાં લગી જાણજો, જ્યાં લગી શ્વાસોશ્વાસ;
સદા સંસારમાં સુખ દુઃખ સરખાં માની લઇએ,
રાખે જેવી રીતે રામા, રંગે તેવી રીતે રહીએ.—સદા

સાખી { પીપળ પાન ખરંતા હસ્તી કુંપળીઆં
મુજ વીતી તુજ વીતશે, ધીરી બાપુડીઆં.

દશાના ઢંગ રતુના રંગ જેવા દેખી લઇએ—સદા.

સાખી { કદી મેહલો ને માળીઆ, કોમળ છપ્પર ખાટ;
કોઇ દીન એવો આવશે, બુખ્યે ન મળશે ભાત—સદા.

લીલાવતી

—:□:—

અરજ સાંભળોને સરકાર મુજને ગાંઠતી નથી ધરનાર (એ ટેક).

અગીયાર વાગે ઉંઘમાંથી ઉઠી, તરત તડકે જાય;

દાતણ કર્યા વિના મોગરીને મુળા ખોળામાં લઇને ખાય-અ.

વાંકું ચુકું ખોલી વઢવું ને રડવું, કુચડ રાંડને રોજ,

ધરમાંથી ગોળ ધી ચોરી ખાવાની. ખોટી પડી છે ખોજ.-અ

પાડા પાડોશીને ડોશી ડોસાથી. લડી ચુકી લાખવાર,

પોતાના બાળકને નિત્ય બહુડે, મારે મને પણ માર.-અ.

રાખના ઢગલામા ફેરા પડ્યા જેવું, રાંડના મોઢામાં રૂપ,

ભુત બડકામણી ભારે કુભારજી, ભડકી મરૂ છું રે ભૂપ.-અ.

મુંગરીના માળા સરખું છે માથું, વેંત વેંત લાંબા વાળ.

ખણતું જીવેના ટોકળા ખેરવે, પરસેવાની પડનાળ.-અ.

હોળી દીવાળીએ ન્હાવાનો નેમ છે, વડી ચતુર છે વહુ,

અંગે ઓઘરાળાને લુગડામાં લીખો, મારવાડ કેરી મહિ.-અ.

ભરથરી-રાગ. ગઝલમાં સીંયાનો કનારો-

તરુણી તુજથી નથીરે જીદાઈ શરીવદતી સુખ પામુ હું આંહી

વદન મનોહર તરે લલિતા, સૌરભ અગ જલન સુખદાઈ-તારુણી.

બકુટી વિક્રમ રિમત અતિ વિભ્રમ, નિરખી પ્રિયા ભૂલું સરવેરે કાંઈ,

ત્રણસોને સાઠ ત્યાગી તુંજનેરે આહું, તુંજવિષુ મુજ ક્ષણ ક્ષપસમજાઈ.

વિરવિજય

—રાગ-ગઝલ—

તમેને જો તમારાથી, તમારો દેશ પ્યારો છે,
 ન તજશે ધર્મ નિતી તો, વિજય અંતે થનારો છે
 હશે જો સપ ને સમતા, વળી કર્તવ્યને હિમ્મત,
 તમારા બાગ્યના આખર, ચમકવાનો સિતારો છે !
 જસે એ રાત અધારી, ચમકતા સૌર્યનો બાનુ :
 કુકો યાહોમ કરી રણમાં, વિજય કંકો તમારો છે !

અરૂણોદય

—:□:—

તમે જો જો ન વાયદા વીતાવજો,
 પીયુ પહેલી પેસેંજરમાં આવજો;
 હાર તોરાથી સ્વાગત શોભાવજો—પીયું.
 શ્લિષ્કતી કીનાર કોષ્ઠક વાયદા આહોરાં,
 કોષ્ઠક નવા નાટકના અઢાં ઝોપેરા.
 થોડા હેન્ડખીસ હેરઝોષલનાં લાવજો—પીયું.
 એક હારમોન્યમ પેરીસતું લાવજો,
 આવવાનો તાર મને આગળથી આપજો,
 તમે સામા સ્ટેશન પર સીધાવજો—પીયું.

સંગીત લીલાવતી

—:□:—

લાજ છોડી છેક તે છેકેલ છોકરા, આપની નેં આખરના કાંકરા કર
 આવી છે દીવાળી હોળી હમયામાં જો, જહું છું. વહુને
 તેડના પશુ દાડો શો વજો. ૮
 સે-સાસરામાં જાણે છે જમાઈને સહુ. માટે નહિ મોકલે વેવાઈ તો વહુ.
 સ-કરવાને વીવેક લોક લાજથી જવુ.....
 જો-ગાડી લાવ્યો ખોટી કયાં સુધી થવું.

વીર કેશરી

—: □:—

આપ પાપડવાડીમાં પધારજો હેરીલાલ,
 મંદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે.
 રંગરંગીલા ચાલ મારી પાડોસમાં તુલસી ક્યારાનું નિશાન છે !
 છળમાં ! તુલસીના ઝાડનું નિશાન છે—હેરીલાલ.
 અખડ અને અભંગ આજ સાંજ પહેલા પધારજો.
 હડતાવાળાનું તોફાન છે, જ્યાં હડતાવાળાનું તોફાન છે—હેરીલાલ.
 જોખમ ભરેલું. કામ પુરી પચાત છે, ધાસ્તી છે ! આફતમાં
 જન છે, મારા આપ ધાસ્તી છે—હેરીલાલ.

બિલ્લમંગળ ઉદ્દે મુરદાસ-રાગ. ભજન-

વિષય વાત મમ તાત તથાને કૃષ્ણ ભજન તુ કરવા દે,
 અધમપણાને અક્ષય રાખી, ભડાર ભક્તિના ભરવા દે,
 નટવર નામનું નામ મળ્યું છે. નો ભવસાગર તરવા દે !
 નાશવત નર નામ છોડીને. અક્ષર વરને વરવા દે—વિષય

બક્ષીરાજ

—: □:—

આનંદ મંગળ ગાયો પરણાવી લેયું દહાવો;
 મારી વેવણ રસીસી જોડી શોભશે.
 નિરખી કન્યા કહેશે, મુખ જોઈ તાકી રહેશે—મારી.
 વાહ હીક મળ્યું છે ટાણું, એક લુલુ ને બીજું કાણું;
 મળી વેવાઈને વેવાણું, ફેરા ફેરવોને ઝટ—આનંદ.
 ફડકિયા તમે જોશે, હોળીને દહાડે રોશે;
 કેવી જન જોડી હું આવું, દુનિયામાં ડોકા વાગશે—આનંદ.
 તડકીયા કહું તમને, અતિ કમેદ મનમાં અમને,
 વાળ વગડાવું જો જો, ફરશુરામનો ફડકો—આનંદ.

વીરકૃષ્ણાલ. —:□:—

હું આખરો તું કોડીયો જોડી વીંછીને સાપની.
મીઠા ડોસીને પૂછ્યું છે? બુદ્ધિ કોઈના આપની?
કાયદો પૂછી શકે નહિ એવી વિદ્યા આપણી,
કાયદેથી બોલી ફરવું છે બુદ્ધિ કોઈના આપની?
માથાંચો મુડી મૂર્ખના પહેરાની ટોપી માપની,
કહેવું અમે શું જાણીએ છે બુદ્ધિ કોઈના આપની?
પોડેલો સહુ સસાર અહીં પરવા કરે ના પાપની,
શ્રીકૃષ્ણ ગીતામાં કહી ગયા છે બુદ્ધિ કોઈના આપની.

પૃથ્વી પુત્ર —:(□):—

માળ મોતીડાની મોંઘી મંગાવજો,
કંથ કોડીલા કંઠે પહેરાવજો.
ચોળા કુસુમી રંગે રંગાવજો,
સાડી સુદર શરીરે સોહાવજો.
હોસિલા હીરાની અંગડી બનાવજો.
કોમળ કર કુંદનને કંકણે દીપાવજો,
હાર હીરા માણિકે મઢાવજો.—માળ.
નીત્ય મીઠ મોજનીયાં ભાવે જમાડજો,
આછાં આછાં પુલડાંની વેણી ગુથાવજો.
સદન વીજળીની ન્યોતે સોહાવજો,
મીઠાં જોખનનાં જળ્યુ ખવરાવજો.—માળ.

મહાથેતા કાદમ્બરી —:□:—

માલીકના આળક સૌ, માલીક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)
કર્તા કર્તા સૃષ્ટિના સૌ આજ એને હાથ

ઋણાનું અંધે આવી મળતું, ખાલ્યું નવ કોઇનાથી ખળતું
[જગત. માત્ર તેને આધીન છે. અનાથના જે નાથ
નહિ પીડ આ પોતા તણે, પોતાનું કંઈ ના જાણતું
સોએ શુભાશુભ કર્મને પોતા તાણુજ પ્રમાણતું - જગત,
બોલતો કાગળ —: □:—

રંગી, આ દૂન્યા નારંગીએ, રંગી, તે રંગી એરંગી, દૂન્યા દોરંગી...રંગી.
સાગર પાણી શીતળમાં, વડવાનળ તેના તળમાં, આગને પાણી બન્યા સગી
આ આજે અગી મનાતાં, કાલે ભુજગી થાતાં
કોણુ ભુજગી...કોણુ અગી...રંગી...

વાયુ જે દીપક ઠારે, આગને એજ વધારે;
પ્રભુતી પ્રભુતા દોરંગી...રંગી આ દૂનીયા...

(મુંબઈની ઈમીટેશન શેઠાણી !) રાગ-ગઝલ:—

તમે મુંબઈ વિષે આવ્યા, નિહાળી સર્વ હરખાયા

છતાં સાહેબ ઓ મહારા ! જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

અહાં મુંબઈની અસબેલી ! છકેલી કંઈક સુધરેલી,

લટકતી લાજને મેલી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

ફરે છે કંઈ ઉધરાણી, લખે નામુ નયનતાણી

છતાં કહેવાય “શેઠાણી” જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

પતિ પરદેશમાં આવે, પ્રિયાને પાસ તેડાવે;

પછી વહુ પાંખ ફરડાવે, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

સ્વદેશે કામ સૌ કરતી, ખુશીથી ખાંડતી દળતી;

હવે રામા વિના રડતી જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

ધરે સસરો અને સાસુ ખરચ વિણ ખેરવે આસુ

જમે વહુ મિષ્ટ ફરમાસુ જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

[૧૫]

કુવેથી ખેંચતી પાણી, નણુંદની સાચવે ભાણી
હવે થઇ રાચતી રાણી જુઓ મુંબઈની શેઠાણી !
ધણી મુંબઈ તણી નારી ખતાવે ઠાઠ બસ બારી
ભલે વર થાય ભીખારો, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
ખતે મુંબઈની શેઠાણી કરે પછસા તણુ પાણી
રતો વર ઠાંડીઆ તાંણી જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
પતિ શીતર લાવે છે, સકળ પત્ની ઉડાવે છે,
છતાં દેવું કરાવે છે, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
વસાવે નવનવી સાડી, કુલેલી ફેન્સી ચોળી;
ખરીદે બુટની બેડી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
મુલાસિત તેલને અતર, રમાયો રાખતી સતર,
ગણે છે કોણ ત્યાં ગણુતર ! જુઓ મુંબઈની શેઠાણી !
કબાટો કે ત્રીજેરી ના-છતાં દશબાર ચાવીના;
રૂપાના રાખતી ઝુડા, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી !
જશે નાટક તમાનામાં અગર સરકસ-સીનેમામાં;
ગણે મહોટાઇ બપકામાં જુઓ મુંબઈની શેઠાણી !
સદા નરવી રહે નાડી, જતાં કઈ બેઠશે ગાડી;
જશે લટકો કરી લાડી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી !
કરે ધરકામ સાગુ ઘાટી,—પદમણી પાકવે ભત્તી;
અહા ? હોસે હવા ખાતી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી !
નથી નારી સકળ એવી, સતી કંઈ છે સીતા જેવી;
હયા સૈભાગ્યની દેવી, અસલ છે એજ શેઠાણી !
નકલ કરનાર શેઠાણી ? મુણી ના કોપશો વાણી;
હસે પરમાર્થિ ને શાણી, ખરી મુંબઈની શેઠાણી !

[૧૬]

અપગો પર દયા આણી, દુઃખીના દર્દને જાણી;

મદદ દેતાં ન અચકાણી ! અહાહા ! એજ શેઠાણી ?

સ્થિતિ સ્વામી તણી જાણી; વીના “ધાટી” ન ગમરાણી;

શિયળવંતી વિનયવાળી, ગુણી ગૃહરાજ્યની રાણી ?

(“ રા. મણિકાન્ત ” ની કાવ્યમાળામાંથી.)

નાટક-દીવાન—

—:□:—

હુંટો લગનનો લાવો લાડીજી, મોહન મળ્યા મતવાસા (૩)

નેડી મઝાની જમી સાહેલી, ભેટ્યા વહાલી ને વહાસા (૩)

સ્વતંત્રા ચા પહેલા નમુના, દાખવસા દુનીઆસા (૩)

આતા કસાચી ખામી નરાલી, પુરા લગનહી ઝાસા (૩)

મેના મરાહણુ કેશવજી બ્રાહ્મણુ, એકતાર માંડ્યા થાવા (૩)

પાદરીજીએ પુરાંણુ વાંચ્યા, માંડ્યા સુધારા થાવા (૩)

પુનર્લગ્નનો હેડો નમુનો, ન્યાળી ગીનોજી બાવા (૩)

તૈયાર છે. તાકીદે મગાવો—જીર્ણોપોદ્ધીશના પરાક્રમથી ભરપુર

—❀❀ ડીટકટીવ વાર્તા. ❀❀—

સાડાસાત ખુન— એક એ તહી પણ સાડાસાત ખુનની હૃદય કંપા-
વનારી બેઠી વાર્તા કીમત ફક્ત આઠ આના.

ડાક્ટર કે દૈત્ય— મુધરેલ સમાજમાં જેન્ટલમેનમાં અપનાર.
ભીતરમાં કેવાં કાળા કૃત્ય કરનાર હોય છે.

મેસમેરીઝમના પ્રયોગથી પ્રયંચ કરી ખુનામરકી અને હુટ ચલાવનાર
ડાક્ટરનાં કાળા કામોથી ભરપુર—ડીટકટીવ વાર્તા કીમત ફક્ત આરઆના,

મળવાનું ઠેકાણું—

શાંત ચુનીલાલ મગનલાલ બુકશેલર

ઠે. રાણીતળાવ-સુરત.

બોડાણો.

—કબીર સજન—

તારી ધીરે ગાડી હાંકારે, મેરામણ ગાડીવાળા,
તારી મજરે ગાડી હાંકારે, મેરામણ ગાડીવાળા;
ઘોડા છુટયા થાનશે, પીઝે પડી પોકાર,
દશ દરવાજા અંદ હુવા, તોખી નીકળ ગયા અસ્વાર-તારીં
ગંગા કીનારે ધર કરી, અને નહાવો નીરમળ નિર,
આપ્યા વિના શું પામીએ, તે કહી ગયા દાસ કબીર-તારીં
અહલ્યાઅધ.

—:□:—

મને એવો પરણ્યો ભાવે, બોલ્યું સાંખે લાડ લડાવે,
નોકર થઇને નમતો આવે. ઢાગે પાય, પાય, પાય,
મનગમતાં વસ્ત્રો લાવે, હીરા મોતીડા મંગાવે.
પ્રેમે પ્રીતિરસ પીવડાવે, ચિતકુ ચાય, ચાય, ચાય,
મીઠી ખંસી હું-એ મણીધર, મધુર નાદપર ડોલે,
નયન ઇશારે થનથન નાચે, ખમા, ખમા, કહી બોલે,
નમતો જાય, જાય, જાય,

{ ભલે મેઘ એ હોય શ્યામ હું વીજળી થોડી થોડી,
કામણગારો કૃષ્ણ, ગણીને, બતું રાધીકા ગોરી-જોડી,
જુગતી થાય, થાય, થાય.

{ ઘોળે દિવસે રાત કહું તો, “હાજી હા” જે કરતો,
અની દીવાનો રૂપ રંગમા પાછળ પાછળ ફરતો,
“હુંકહોવે” બણી, તો તેવો જોઈએ, લાગે પાય, પાય, પાય.

આનંદ લહરી.

—:□:—

હું છું નખરાળી નાર, સામું ન જોશો લગાર-હું છું
નખરાંએ કંઇકને ધાયલ કર્યા છે, મૂર્છા પામ્યા છે હજાર-હું છું.
વાંકી બ્રમર મહારી કામણગારી, નેણુમણે ખંજરની ધાર-હું છું
સ્વામું જોશો તો પોક મુકી રોશો, અનશો બેઅકલ ગમાર-હું છું

સુદ્રા પ્રતાપ.

—:□:—

બહુ ધીરજના ફળ મીઠાં બેન, ધીરજના ફળ મીઠાં છે;
કહે ઋતુ વિણ ફળ ક્યાં દીઠાં, બેન ઋતુ વિણ ક્યાં દીઠાં છે.
તરવર તહાં તરવરની છાંયા, કંથ તહાં કામનીની કયા;
જન બહુ મથન કરીતે થાકે, હિતાવળે આંખા નવ પાકે.

મન કરીએ ન અણઠાં.....બેન-ધીરજ.

અહલ્યાબાઈ

—:□:—

પીઠયા મરજે મા તે આપ જોડયું કજોડલુ રે
મુવા મોટા ધરમાં આપ જોડયું કજોડલુ રે
રંગ ન જોયા ઢંગ ન જોયા જોયું ન રૂપ કરૂપ
કાળમીઠને આપી કપુરી કરમે લખીયો કુપ
મને વળગાડયું એ પાપ-જોડયું કજોડલુ રે
મુકયો કાળજડા પર કાપ-જોડયું કજોડલુ રે

માલતી માધવ.

—:□:—

લ્યો સુદરી સુમનની માળા, જઈ કહેજો પ્રણામ હમારા,
માળા નહિ પણ વરમાળા, સુંદર વર ઓ...શરમાળા.
મુખ દર્શનથી મન ચોરી (ર) ચિત હરી ગઈ બાળ ચકોરી,
તમે કિશોર એ નવલ કિશોરી, મટકે મોઢાં મટકાળા...લ્યો.

સાગર સરીતા.

—:□:—

કુંવારું રહેતુંજ ધણુંજ સાર બહુ પરણવાનું, કાકાજી બહુ પરણવાનું,
સારો ધણી જો નહીં મળે તો જુગ જુગ રડવાનું;
કાકાજી જુગ જુગ રડવાનું.

પ્રેમથી રમાડું તને વ્હાલી હંમેશાં, ખાલી તું શીદ અકળાય;
ઓ વ્હાલી ખાલી તું શીદ અકળાય;

[૧૯]

માણીયા દીકરા મુંગો મરી રહે, નહીં તો ફળેતો થાય;
ઓ કાકા તમારું નખખોદ જાય.
મેનાં તું ક્યારે હવે મારી થાય.....નહીં તો.....કુંવારું

અરણોદય.

—રાગ-ગઝલ-કબાલી.

વહાલા કહું વહેવારની, એ વાત આ અમૂલ છે,
અભીમાનથી ન સાંભળો તો, આ તમારી ભૂલ છે !
મન માન્યુ મળતુ નથી, કોઇને બધુય સંસારમાં,
ખામીમાં ખામી ખોળવી, એ તો તમારી ભૂલ છે.
કાળા છીએ રંગે અમે પણ, કાળજાં કાળા નથી,
તેનીય કાંમત ના કરો તો, આ તમારી ભૂલ છે.
છોડી અમે શ્રી રામને, જપીએ તમારા નામને,
તોએ ન રાખો નેડલો, તો જીવતર અમારૂં ધુળ છે.
મીઠા અમી આપો નહીં, તો ચાહ—એ શા કામનો,
આ' પાછ આજો કાળજાં, એ તો તમારી ભૂલ છે.

માલતી માધવ.

—:□:—

લાભી મારાં હાથોં ડમરાં, શા માટે શરમાવો, તમે શા માટે રીશાવો.
ઓ નાની નણહલ આવો.....આ કૌણ ?.....તારો પ્રાણ ?
હવે શા માટે શરમાવો (૨).....ઓ.....

વીર કુણાલ

—:□:—

હું મદમાતી, ભુલામણીને નામે પંકાતી,
કોઇ દહેરી જોઇ લજવાની, હું લચક છપી લેખાતી.
બર જોખનમાં ઝોલાં ખાતી, દેવ દર્શને જતી,
નીરખી કૈકની અંતરકળીઓ, ખીલીને કરમાતી, રશથી છલકે મુઠ છાતી,

એકજ ભુલ. —:□:—

મને ભોળીને ભરમાવીરે મા, કેમ કરું !
 અણુસમજીને ફેસલાવીરે મા, કેમ કરું !
 મારી પાસે પાસે આવે, છાની વાતો સંભળાવે,
 મારું દીલ લલચાવે, પેલો ગરજ,
 ખારી કહીને ખેલાવે, એની પાસે કેમ ફાવે,
 એ તો સાંભળે ન એકે, મારી અરજ;
 છાતી-મા-તો અરરરરરર અરરરરરર થાયરે. મા કેમ કરું-મને.
 એના મોઢાંથી મીઠાશ એ તો જાણે નાગપાશ,
 પછી હોય કે ન હોય મારી મરજ;
 કંઈ પરાણે એ પ્રીત, એતે ક્યાંની હશે રીત ?
 થઈ બેશે ધરાર મારો વરજ ?

અરૂણોદય. —આખાદીનો ઉપાય—

આહો જો ભારતના સંતાન, જગતમાં ભારત આખાદી,
 —તમે અંગે ધરો ખાદી.

દેશ ઉદયની તળે નિરાશા, હવે ખતો આશાવાદી,
 વિદેશીનાં તમે મોહ તજ્યાં નહીં, કરી દેશની અરખાદી;
 કલંક કાળા દુર કરો એ, પાવન કર પહેરો ખાદી.
 “આ દેશ ભારત વર્ષ છે, જ્યાં પ્રથમ અરૂણોદય થયો,”
 “અસ્તાચળે તમ ભાગ્યનો ભાનુ અરે આજે ગયો.”
 “પ્રાચીનકળા મંદીર તમારું, તેજ હ્રીષ્ટ દેખાય છે,”
 “કારણ તમારી સંપતિ, પરદેશમાં વહી જાય છે,”
 લોકમાન્યના વીર વ્રતની, કંઈ ધરો ઉરમાં યાદી,—તમે અંગે.

સુર્યકુમારી

—:□:—

સોહામણી સ્વર્ગની વાટ, એક દીન શોહાવળે હોરાજ,
રસિલા અમરાપુરીના ઘાટ, એક દીન શોહાવળે હોરાજ.
મૃત્યુ લોકનાં મનુષ્ય ક્યાં; ક્યાં અમરાપુરી ઘાટ,
અધરીત-કહો એ કેમ બને, વસમી વીકટ એ વાટ.
મુગટમણી તમે રાજસદનના, પારીજાત તમે નંદનવનના;
રાજવશી દેવાંશી રસીકવર, પ્રિતજ્યોત પ્રકટાવી પરસ્પર.
મેળવવા અંતરમાં અંતર, સ્વર્ગ અમારૂં સોહાવળે હોરાજ,

રાજા શંભાળ.

—:□:—

રાજા તારા કુમરીઆ પર, બોલે ઝીણા મોર,
મોર બે બોલે પપૈયા બોલે, કોયલ કરેરે કલશોર (૨)-રાજા.
માઝમ રાત વીજલડી ચમકે, છાંછ ઘટા શી ધનધોર (૩)-રાજા.

સાખી { કોકિલ કલરવ તુ કરી, બળતીને નવ બાળ,
{ હું સુતી પિયુ વિરહમાં, હૈકે ઉકે ઝાળ.

બાધ “મીરા” કહે પ્રભુ ગીરધરનાગર, તું મારા ચિતડાનો ચોર-રાજા.

અશ્રુમતી.

—રાગ-ગરબો—

શું નટવર વસંત થેઇ થેઇ નાચી રહ્યો,
નાચી રહ્યો જગ નચાવી રહ્યો—શું.

સાખી { કોયલ મધુર મોરલી બની, છેટે નટવર કાંન,
{ વિરહ ઘેલી ગાપી ઘણું, તણ નિકળી અભિમાન.

રસિઆ વિનાની બની બાળા એ બહાવરી,
વેળું વસંત ચિત વિધી ગયો-શું.

સાખી { શીતળ સુખકર પવનની. હોર હુમે ચોપાસ,
{ બાણું રાધા કૃષ્ણજી, રાસ રમે છે ખાસ.

[૨૨]

વિધ વિધ પંખીના વેણુ, ધુધરી ધંમકેરે,
મહિં મહિં મેનાના નાદ, ઝંઝર ઝમકેરે,
સાખી { નવપદલવ વાઘો ધરી પચરંગી શીર પાઘ,
ફાગ લાગ સાધી રમે, મદનરાજ મહાભાગ્ય,
દહેરી લાવાથી રમે લલનાઓ લાડમાં,
પ્રતિ ગુલાલ લાલ છાધ ગયો-શું

બળીરાજ.

—:□:—

છોને કહેતા છકેલી, રંગીલા મને છોને કહેતા છકેલી,
હું તો જોખનમાં ઘેલી બનેલી—રંગીલાં મને
બાગબગીચાની સહેલ બહુ સુંદર, જાણે શું ધરમાં ગોંધેલી,
બદામી હલવોને ધારી જલેખી, તાજ તાજ ખાડ પહેલી-રંગીલા.
સાટીનની સાડીઓ કસખી ભરેલી કોર, રવને નહિ કોઇએ દોડેલી;
પોલકાને ચોળીઓનો પાર નદિ મારે, લટકેથી લુટી લાવેલી-રંગીલા.
નવસેરા હાર સાચા મોતીના સુદર, બંગડીઓ માણેક મઢેલી;
લુમણાને ઝુમણાં લાડવાઇ પહેરતી, વિધા હુ પાકી બણેલી-રંગીલા.

કેનકેતારા.

—:□:—

મય તો મારવાડકો બનીયોરે-બમ્બઝ શહેરકો આયો.
મારવાડસે નિકળ્યો જય તો પાડમે નહીં યો જુતો,
ધાસલેટ (લિ-ધાસલેટ) કી ફેરી ફરીને પાંજરાપોળમાં સુતો.-મ.
બ્યાજ બટાકો ધધો કરીને પૈસા પાંચ કમાયો
આંધી આંધીજમે કરીને લાડીજકો લાયો.—મય તો.
લાડીજકો મુખડો ઘોલો, મોરે મનકો ભાયો,
લટક મટક કર ચાલી જાણે. મોરો જ લલચાયો—મયનો,
(અથે ' રામ રામ જીયો ભાધ ગંગારામ દીયા દાન છુટે આમ
—તાંબા દાન—પીતળ દાન.)—મય તો.

કેસવધ.

—:□:—

કાનુડા તારી કામણગારી, વૃજમાં વાંસલડી વાગી.
 મીડી ને વળી મોહક, મન વશ કરનારી—વૃજમાં.
 મન વશ કરનારી, સ્વર સુણતાં લાગે સુખકારી;
 હું શ્રેણી, (૨) તમ વિણ થઇ છું ગિરધારી—વૃજમાં.

છત્રવિજય

—:□:—

આશીષ આપુ આપો, અહીંઆંથી વાંજે માપો,
 મારા રાજ ચાલાકી આનું નામ છે.—
 તાલ કેવો કંધો ? ભગલા દગો તે દીધો;
 આ સિદ્ધ તણો ચાલાકીથી શીકાર પડાવી લીધો.—મારાં
 ભોગ લાગ્યા મારા, મે ભગલાને ધરમાં ધાડ્યો
 ગોટાળો ગભીર કર્યો, ને ખુલખુલ આ લઇ ચાલ્યો.
 (વાહરે મારા વહાલા-લટકાળા લહેરી લાલા)
 કેશર શીદ કરો છો ચાળા ? તમને લઇ જાય મોટગવાળા—મારાં

સુરદાસ-

-રાગ. ભજન-પદ

નાથ કેસે ગજકો બધ છુડાયો, પ્રભુ એહી અચરજ મોહે આપ્યો—ના.
 ગજ ઓરગ્રાહ લડત જલ બીતર, લડત લડત ગજ હાર્યો,
 જવમર શુંદ રહી જલ ઉપર, તખ હરી નામ પુકાર્યો—ના.
 સવરીકે ખોર સુદામાકે તાંદુલ, રૂચી રૂચી ભોગ લગાયો,
 દુર્યોધનકો મેવો ત્યાગી, ભાજુ વિદુર ધર પાપ્યો—ના.
 પેઠ પાતાળ કાળી નાગ નાથ્યો, કૃષ્ણપર નૃત્ય કરાયો,
 ગીરી ગોવરધન કરપર ધારી, નંદ ધર લાલ કહાયો—ના.
 અગાસુર માર્યો, અગાસુર માર્યો, દાવાનળ પાન કરાયો,
 સ્થભ ફેડકર હિરનાકંશ માર્યો, નરસંગ નામ ધરાયો—ના.

[૨૪]

અજમેલ ગજ ગુનકા તારી, દ્રૌપદીકો ચિર પુરાયો,
પયપાન કરતાં પુતના મારી, કુબ્જકો રૂપ બનાયો-ના.
ખેલ કાટડી પ્યાદલ ધાયો, ગરુડકો નાહિ ખેલાયો,
છુટો નહી રાધાજીકો કંગન, ઓ બલ કહારે ગુમાયો-ના.
નેગી જનકા ધ્યાન ધરત હે, ધ્યાન ધરત નહીં આયો,
“મુરદાસ” પ્રભુ તિહારે મીલનકુ, જશોદાકી ધેન ચરાયો-ના.

શ્રી લોભભગત કૃત. —ચાખખો રાગ ભજન—

ગુરખે નાર કુલારજ આણી, એનું ઘર ક્યું ધુળધાણી.—(૨૬)
પાંચ મણની લાપસી ભરડી, મણની ભુંજ ધાણી;
ધી'નાં ધાડવા દોળી નાંખ્યા, દુધમાં નાંખ્યું પાણી-મુરખે.
વાર પરખે વઢવાડ કરેને, કલેશ કરે જાણી જાણી,
છોકરાંને માથે છણકાં કરેને, ચૂંટીઓ લે તાણી તાણી-મુરખે.
ખરે ખપોરે રસોઇ નીપજાવેને રાતે જાતી પાણી;
છોકરાંને મારી મારી મુવાડે ઓલવા રાત જાણી-મુરખે.
ટાહું શીળું કંથ આગળ ઝાંસે, મરે જ્યારે જૂત તાણી;
સાંજ પડે ઘેર બટકીને આવી, ઉપર જતાં રીશાણી-મુરખે.
પટીયા પાડી આંખ આંજ આડકે, સાસરે પીયર ન સમાણી;
“લોખે ભગત” કહે ગુર પ્રતાપે; ઉતરેલ નાર શીઘ્ર આણી—
સંસાર નૌકા. —:□:—

શ્યામ કુલે હી'ટાળા કુંજન બનમે! કુંજન બનમે મધુ બનમે.

લતાએ પુષ્પોકો, કુલેમે ક્યા જુલાતી હંએ ?
પવનકે ઝોંકામે ક્યેસી મુગધ આતી હંએ ?
ચમનમે ઝુકતે સારો રામા લીજાતી હંએ ?
મદનકો ગોદમે લેકર, એહ સખ રમાતી હંએ ?
અસ ગઇ સાવરી સુરત એહ નયનમે ?

વીર કુણાલ

—રાગ-ગઝલ—

સમય જે હોય સારો તો, સકળ સંસાર સારો છે,
સમય સારો સિધાગ્યો ત્યાં, નહીં સંસાર તારો છે.
સમય પર જે મહારાજ, સમય પર તે ધરે ભગવા,
સમય પર ખાય તે ધક્કા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.
ચડે વાદળ ચડે ભરતી, ચડે જોખન વધે લક્ષ્મી,
ધડીમાં તે પડી જતાં, સમયનો રંગ ન્યારો છે.
સમય સારો ન સારો જે, કહે તે સહુ ગમારો છે,
અભાગી ખાય તે ખત્તા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.

પૃથ્વીપુત્ર

—:□:—

નવીન પ્રમરસભીની મૃગનચની. ભાન તું ક્યાં ભૂલી આવી,
શાણી સતુણી મદન મદમીણા કોણે તને ભરમાવી ખેલે?—ભાન.
સરવર તટપર જલકીડાએ. સહજ સખી એ તો આવી,
ચપક છાંયે ઉભી રહી એને ભોગીએ ભરમાવી.
અરસપરસ અમ આંખ મળી. મને લોચનીએ લલચાવી—ખેન.
માર્ગે જતાં મળ્યો મધુકર નિકટ ગમ્મ અણુમણી,
મદમર રસીકા રસ લૂટતાં રસ ધેન મહીં ઘેરાણી,
મનગમતાની મોજ મહજમાં પુલ વેણી વીખરાણી—ખેન.

સુરદાસ કૃત.

—ભજન-રાગ-પદ—

કેવું તે વાશે વહાણું, ઘેલા પ્રાણી કેવું તે વાશે વહાણું—(ટક)
લાડીને લાવું ને પુત્ર પરણાવું, કાલની વાત ન જાણું—ઘેલા,
અળીરાજ કહે લેઉં ઈન્દ્રાસન, યત કીધા નવ્યાણું—ઘેલા.
જગન જુગદીશ ના ઝોળખ્યા, જાણું એ ન રહેવાણું—ઘેલા.
કાયા જુઠી માયારે જુઠી, જુઠું તે ધર કેરું નાણું—ઘેલા.
“સુરદાસ” કહે તમે હરી ભજી દ્યો, ઓચિંતું આવશે આણું—ઘેલા.

છત્ર વિજય

—:□:—

અહીં નયન બાણ કયાં વાગ્યા ?

મનના મુગ્ધ ભાવ કયાં જાગ્યાં ? સાચું બોલ બોલ બોલ-

કોણ રસિકવર મળ્યા પરસ્પર કયાં હૃદયે અનુરાગ્યા ?

લોચનીઆં મધ્યેગ તત્તસે અધર સુધારસ તરસ્યાં,

વશીકરણ કોણે કીધાં-આ, બહાલ કહે કયાં વરસ્યાં ?-સાચું.

લાલ કોણ ને લગની શાતી, હજી હું બાળ કુંવારી,

ચાલાકી મુકી દો ચતુરા, જાણી કગાધ તમારી.

સત્ય પ્રકાશ

—:□:—

બાઈ હું તો પરણી તોય કુંવારી;

મને મળ્યો વૃદ્ધ ભરથાર, મારો એળે ગયો અવતાર-બાઈ.

સાસુ સતાવે નણુંદ ડરાવે મ્હેણાં સહુ સંભળાવે.

કળેડલાની કહાણી કહી મને પાડોશણ શરમાવે,-બાઈ.

કુવે તળાવે પાણી જાઉં ત્યાં લોકો પાછળ આવે,

“નવી કાકી કયાં ચાલ્યાં” કહીને, પીટ્યા મને બોલાવે-બાઈ.

ભિષ્મ પીતામહ.

—:□:—

જખમના દરદો જખમી જાણેરે, વિણ જખમી શું જાણે

મરદના ધા તો મરદ વખાણે, કાયર શું જાણે.

ઓ બાઈજી.....કાયર શું જાણે;

આત્ર સ્વીદમાં કોકીલ માણે મૈના ઘડમ ઘણે,

હરખી હરખી હુંસ કમળના કોમળ તંતુ તાણેરે;

બગલા શું જાણે.....ઓ બાઈજી.....જા.

પતિ પત્ની માણે રતીરશમાં કામદેવને બાણે,

શું સમજે તે જોગી જખમનાં, જે જગ મીઠ્યા જાણેરે;

જાણે તે જાણે.....ઓ બાઈજી.....જ.

વૈરાટપર્વ**રાગ-ભજન.**

કાયા માયા કોઈકી નાહીં ભાઈ, સખ કહેતે હંચ અપની અપની.
 સત્ય જુગમે હરિશ્ચંદ્ર ભયે રાગ, સત્યકી સત્ય કહી,
 એક સત્ય કે કારને ઉતે કાયા એચ દહી ?
 ત્રેતામે રાવણુ ભયે રાગ કંચન કોટ સહી,
 એક લક્ષ પુત્ર, સચા લખ જાતી, વાંકો લકડી નાહીં મીલી ?
 પ્રાન વાયુ જળ ઉડ ગયા તનસે, માયાભી મીટ ગઈ,
 ઇસ દુનીયામે વોહી નર ભુલા, જીસને કાયા અપની કહી.

પૃથ્વી પુત્ર.**—રાગ-કંવાલી.—**

લોકો કહે છે કૃષ્ણ કર્તા, અકર્તા સાક્ષાત છે;
 તો ધ્યાન દઇને સાંભળો. આ અજયબીની વાત છે.
 ખાંડવને બાળ્યું અજુને લંકા હતી સોના તણી.
 હનુમાનજીને પૂછડે, ત્યાં આદર્યો ઉત્પાત છે.
 બાળ્યો નકામો કામને, બેભાનમાં શ્રી શંકરે;
 દારિદ્ર જગતું બાળવા ના કોઈની તાકાત છે
 આ કોલસાનો ભેદ એ, દારિદ્ર બાળો દેશનું;
 જો કૃષ્ણથી એ ના બળ્યું, તો અજયબીની વાત છે.
 બ્રહ્મપતિ સમ વિદતામાં, વિષ્ણુ આ સાક્ષાત છે,
 ઉલટા તાણું સુલટું કર્યું, એ અજયબીની વાત છે.

નંદ—બત્રીસી. —શેત્રંજ?

ગંગાજળ નિરમળ સમુ શુદ્ધ પવિત્રજ સાર,
 તેવું કુળ જો માહરૂં (તો) પડ પાસા પોબાર.
 હંસ ગયો સરોવર તીરે દીઠું અમૃત સાર;
 પીધા વીણ પાછો ફર્યો, (તો) પડ પાસા પોબાર.

સત્ય ચુકે જો સાધવી, ધરા ન ઝીલે ભાર,
 તે શુભ હોયે જો મુજ મહી. (તો) પડ પાસા પોખાર.
 નાગ મુખે અમૃત ઝરણુ ચોર કને ભંડાર.
 કામી પાસ રહે કામની (તો) પડ પાસા પોખાર.
 મીઠો આંખો સર્વદા, ઉત્તમ ફળ દેનાર.
 સત્ય અસત્ય ઠરે નહિ, (તો) પડ પાસા પોખાર.
 વિમળ કમળ વિલોહીને, ભ્રમર ગયો તે ઠાર,
 દીકું પણ અડક્યો નહી (તો) પડ પાસા પોખાર.
 અહલ્યા સીતા દ્રૌપદી સતી ખરી નીરધાર,
 તેવું ચિત્ત જો માહરં (તો) પડ પાસા પોખાર.
 ભૂખ્યા આગળ જો ધરે, ઉત્તમ ભોજન સાર,
 ખાધા વિણ ઉઠે નહિ (તો) પડ પાસા પોખાર.

આનંદલહરી

—:□:—

પાધરે પંથે જી ગુમાની ! પાધરે પંથે જી.
 સુંદરી સામા જોઇ જાદુગરી આંખના ન કર ધા;
 રસિયાજી ! આવી નાચુક વયમાં અવળા લક્ષણ આ.
 હઠીલા ! પાધરે પંથે જી, રસિલા ! પાધરે પંથે જી;
 વાત કરે જરા છાતીયે આંખું, કે સુખન આપું હા.
 દંત દંખે એવા અધરામૃતની, સાફ ધસીને ના;
 છોગાળા ! પાધરે પંથે જી, છખીલા ! પાધરે પંથે જી.

રાજતિકલ.

—:□:—

બની મુખકની શેઠાણી, હું મોટરમાં ફરે,
 તું પહેરે જો આ ખાદી, તો હું કબુલ કરે,
 બનું પાટણની પટરાણી, રે હું મોજ કરે—બની.

[૨૯]

ઘોડા ગાડીઓ મંગાઉં, વાડી ખંગલા અપાઉં,
પણ ખાદી તો પહેરાઉં, તને મંજરી
સાડી ફેશનેબલ લાવો, મ્હારું મનડું મનાઓ—
વળી એરોપ્લેન મંગાઓ, આપી વરદી
ઉડે અદ્ધર સરસરસર ફરસર જાયરે હું તેમાં ફરું—ખની.
પહેરો હોસે હોસે ખાદી, પ્યારી એમાં છે આખાદી,
મળે આખાદી ને જય ત્હારી શરદી,
પૂરો મ્હારા અભિલાષ, માનો મ્હારી ફરમાશ
મ્હારું દીલડું ખનાવી દીલું દરદી—ખની.
હૈ—યા—માં અરસરસર અરસરસર થાયરે, હું કેમ કરું—ખની.

મહાશ્વેતા કાઠખરી

—:□:—

અલીજોજો મનાતી ભોળી મેના, ભોળવશે તુજને પોપટજી મીઠું મીઠું બોલી,
અલી જોજો દેતી તુ અંતર બોલી.....ભોળવશે
સાખી { પ્રેમે પોપટ દાઝ દીલની દીલ મહી સમાવશે,
રૂ વસતે માનુનીને મદનરાજ મનાવશે.
રસ રાજની રસરેલ જ્યાં રગ રગ મહી આપી જશે,
જખ મારી મેના માનશે, પણ ખોષ પાયે લાગશે—

પુંડલીક

—:□:—

હમણા તો નથી નવરાસ ગુરરાજ, અમો ધડપણમાં ગોર્વાઈ ગાશું,
મરણ પછીની વાતો કરો છે મોટી, ત્યારે હમણાં શું પહેરવી લંગોટી;
વાત થાય છે ઉધારની તે મોટી, કેમ સ્યામલાલ સાચુ...યાર...ધડ.
હજુ આંધવા છે મારે કંઈક માળા, હજુ ચાવું છે ડશ વીશ મીલવાળા
ધર તાજાં કરી ટુંકવા દીવાળા—કેમ સ્યામલાલ...સાચું...યાર—ધ.
જ્યારે ચાલશે નહીં કાયા હમારી, ત્યારે સાંભળીશું કથા આ તમારી,
અને નારી નહિ તો રહેજો બ્રહ્મચારી—કેમ સ્યામલાલ...સાચું—યાર.

મીનળ સુંજલ

—:□:—

હું છું કન્યા કુંવારી મને પરણ્યાના કોડ ! બ્હેન પરણ્યાના કોડ-
મને માળશે મન ગમતા રે રસીલાની બેડ;

પછી-સર્વ કોઈ કહેશે સુંદરી ! લાજ કાઢું લટકેથી હું વળી !
-હજી નાની છું બાઈ, શાને કરતી માથાફોડ, બાઈ કરતી માથાફોડ !
હું છું નાની એવા વર લાવું, -જેમાં નવ કાંઈ ખોડ !-હું છું.

સ્નેહલતા

—:□:—

છે નોકરી દુઃખનું મૂળ શૂળ સૌને મોટી હાય હાયરે,

.....શૂળ સૌને મોટી (૨)-છે૦

સારો દિવસ સેવા બળવી, પોઢવું આખર થાકી.

રાત વિની ન માલમ પડે કે ઝટ નોકરી ભગી.-શૂળ૦

આમ દોડાવે તેમ દોડાવે કરાવે સર્વે વેઠ,

ધીક્ર બગતમાં જીવતર તેનું (૨) ભરે આશરે પેટ.-શૂળ૦

પંડીત જ્ઞાની ધ્યાની સર્વે લખી ગયા વિચારી,

ગુલામગીરી છે નફ્ટ નોકરી (૨) નહીં કરવી તે સારી-શૂળ૦

સુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સંવાદ)

શામાટે શ્રમ કરે, સતિતુજ પતિભક્તિ સાચી (૨) હવેપુત્રી વળ તું પાછી (૨)

સાવિત્રી—મજ્જન કેરા સાથમાં, મેં ડગ ભરીયા સાત.

મિત્ર બાવે સુણજો હવે, આ દીન વનીતાની વાત.

ધર્મ જે વેદ પુરાણે બણીયો, મુખ્ય ધર્મ ગૃહસ્થાશ્રમ ગણીયો,

કૃપાનાથમમ, પ્રાણનાથશું રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળું મહારાજ કયમ પાછી (૨)

યમ—સુણી વિવેક ભરી મૃદુ વાણી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન શાણી,

સત્યવાનના જીવિત વિનાં, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી, (૨) હવે

સાવિત્રી—મહારાજ ! (ભારાં અંધ સાસુ સુસ્વર દેખતાં થાય.)

યમ-તથાસ્તુ! ભાગ્યવતીતું અતિદુર આવી, યાયકોથી મિથ્યા નવ ભાવી-શાં
 સાવિત્રી-પતિ સમીપ શ્રમ નહીં જરી. જ્યાં જાએ મમ નાથ,
 તપવૃત આપકૃપા વડે ત્યાં આવું તમ સાથ, સંગત સજ્જન તણી નથી સોંધી
 મૈત્રી સંત પુરુષની મોંઘી, કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨) વળું
 યમ-અર્થ યુક્ત સંભાષણ તારું બુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનારું,
 સત્યવાનના જીવીત વીના, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી-હવે.
 સાવિત્રી-મહારાજ (મારા બુદ્ધિશાળી સમરાજને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય)

યમ-તથાસ્તુ! હિતમ વર બે આપ્યાં ભાવે હજી પ્રેમદા પુણ આવે-શાં
 સાવિત્રી-સુપાત્ર જન કરતાં કદી, સુપાત્રોનું સનમાન,
 સંધુ, તો દુશ્મન તણું, પણ સાથે કલ્યાણ.
 કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું, રહી વૃત્તિ રાચી. (૨) વળું.
 યમ-શિતળ વચન સુધાસમ તારા, તૃપા તૃપાતુરની હરનારાં,
 સત્યવાનના જીવીત વિના, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી-હવે.
 સાવિત્રી-મહારાજ! (મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધી કરનાર મારે
 સો ભાઈ થાય.)

યમ-તથાસ્તુ. સાસરીયાતું માન વધાર્યું, પીયરતણું પણ કાજ સુધાર્યું-શાં.
 સાવિત્રી-પર દુઃખે દુખીયા બને, દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ,
 ભરસો ભારે સંતનો, કરવાનું શુભ કામ.

સ્વજન માંછી વિશ્વાસ નવ લાવે, સજ્જન ધર પુછતું સૌ આવે,
 કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી. (૨) વળું.
 યમ-મધુરાં નવીન વચન સંભળાવ્યા, અતિશય તે મારે મન ભાવ્યાં.
 સત્યવાનનાં જીવીત વીનાં, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
 સાવિત્રી-મહારાજ! મને મારા સ્વામીથી ઔરસ સો, પુત્ર થાય.

[૩૨]

યમ-તથાસ્તુ ! ઘટે ના થાવું અતિ, વર લોભી, તજી પુઠં હવે
જા અહીં યોભી-શાં

સાવિત્રી-સ્વધર્મ જ્ઞાસો સાધુને, જે ચુકે નવ લગાર,
સાંપ્રત ભુત ભવિષ્યની, ગતિ તણાં આધાર.
સજ્જન ફરે ન આશા આપી, બોલ્યું અબોલ્યું ન કરે કદાપી.
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળું.
યમ-અમુલ્ય તારાં વચન વિચારી, વાધે તુજમા ભક્તિ મારી,
ભગવતી છેલ્લું ઉત્તમ અનુપમ, ઇચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
સાવિત્રી-પુત્ર તણું મુજને દીધું, પ્રભુ આપે વરદાન,
જીવીત દાન દધી જીવનને, સત્ય કરો ભગવાન.....

વાંચવાલાયક વખણાયેલી બુકો

સુરતીલાલ- લાલમલાલ ને તાલમતાલ સુરતી સહેલાણી
સટોડીયા શેડીયાની અજબ લીલાથી ભરપુર
મોટી વાર્તા. ૧૫ સુંદર ચીત્રો પાકુ સોનેરી પુઠું ૩૦૦ ઉપર પાના
છતાં કીંમત રૂ. ૧-૮-૦

લલનાની લીલા- શ્રી ચરીત્રની અજબ લીલાથી ભેદમ-
ભરમથી ભરપુર વાર્તા એક વાર જરૂર
વાંચો પચરંગી ફોટાવાળું સુંદર પુઠું છતાં કીંમત બાર આના.

મળવાનું ઠેકાણું—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર

રાણીતળાવ—સુરત.

મીશ માણકુ. -રાગ. કહેરવા-

હજરો મેરે કાનકા મોતી. કાનકા મોતી, કાનકા મોતી-હ.
એરે મોતી મેરા, કીયપડા હે. (૨) હે જમુનાજલ ઘોતી,
(“કેસે ઘોતી”) હે જમુના જલ ઘોતી—હજરો—(૨)
અગલી અજર મેરા, મોતીચુમાયા(૨) પીછલી અજર ખડી રોતી,
(“કાયકુ રોતી”) પીછલી અજર ખડી રોતી—હજરો—(૨)
એરે મોતી મેરા, લાખ ટકેકા (૨) ધર છતીયન પર સોતી (૨)
હજરો મેરે—(૨) કાનકા મોતી—(૨) હજરો મેરે—
“વાહરે વાહ અડા ભારી મોતી. હો હો હો હો.”

રા' માંડલીક. -રાગ. આશાવરી-

હડ છોડ સખી ચલ સંગ મેરે, તોહે વૃજમે કા'ન છુડાવત હૈ.
નહીં તુમ ખીન વાડો ચયન પરત નહીં, ખાન પાન કછુ ભાવત હૈ.
મોર મુગટ નહીં પહેનત હય નહીં અંગ મુગધ લગાવત હૈ,
નહીં ઘેનુ ચરાવન જાત સખી, વોહે અંસીનાદ ન ભાવત હૈ.
કયું એસો હીયો તેરો કડીન ભયો, તોહે લાજ શરમ નહીં આવત હૈ,
જાકો જોગીજન ધ્યાન ધરત. અહ્માદિક પાર ન પાવત હૈ.
તોરી પ્રીતમે ભુલ ગયો પ્રભુતા, તકસીર વો માફ કરાવત હૈ,
એક ખાત ન ઝુક કહું સજની, અમ કયા છતના તરસાવત હૈ.
પ્રિયા માંધોસે એગે મીલો, પ્યારી, વોતો, તેરોહી નાજ ઉઠાવત હૈ.

સુરદાસ ભજન.

—રાગ, પદ—

કયુરે નીંદભર સોયા મુસાફીર, કયુરે નીંદભર સોયા,
મનુખ દેહ દેવનકો દુર્લભ, જનમ અકારથ ખોયા-મું
ધવદારા જોગન સુત તેરા, વામે મન તેરા મોહ્યા,
સુરદાસ પ્રભુ ચલેહી પથકો, પીછે નૈનુ ભરભર રોયા-મું

ભુદ્દદેવ. —રાગ, ગઝલ.—

પડતી હવે મુજને ખબર, તુમાં જણાયે હર્ષ નહિ,
આ જગનની જંગળની, ચતુરાઈ તે દીરી. નહિ.
જ્યાં પ્રેમ મારો ઝળહળે, ત્યાં તે દીધો બદલો ખરો,
ધરખારને છોડ્યા વિના યુક્તિ કશી સુજ નહી
હવે તો જો જરા જાગી(ર)

ચોળી વિભૂતિ અગ, ખત્યો શુ યોગી (ર)

સમાધી જુઠી દે ત્યાગી (ર)-હવે.

વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી (ર)
મધુરાં પુષ્પને ત્યાગી, અલ્લા કાંટા શું હીન લાગી (ર)-હવે.
હાંડી આશ ખારીને, મે તારો સંગ કીધો તો,
ભરસો ઇશ બલાવી ઓ ! વિરાગી શું ગયો ત્યાગી (ર)-હવે.

ઉદયભાણુ.

—:□:—

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલો બોલો, બોલો બોલો મેના બોલાવે,
બોલો રંગ રશીયાજી ડોલો જરી ડોલો, ડોલો. ડોલો. પ્યારી ડોલાવે.
મેનાં તારા વચનની વેણા વાગી, લાગી લાગી લક્ષીત લેહ લાગી,
મેનાં વ્હાંલી મેના કે, ના કહે, પણ જાગી, જાગી અજાજ જોત જાગી.
ખહેલાં પોપટજી પ્યારા રામજી સમારો-વાહ ? મેના શું-સતી
સીતા વિસારો.

ચતુર સુખજી સીતા-રામ ઉચરાવો.....બોલો.
પોપટજી પાંજરું સોનાનું સખવું, લાડીથી હું લાલચુ નથી કે લલચાવું.
સોને રૂપે શું બીડ મિતરની ભાગી.....લાગી.
રૂઝા સુઝાને રંગે રમાડું, પાંખે ધાત્રીને રૂળ મીઠાં ખવાડું,
ભાવના બુખ્યા તમે શું ? ભાવી ભાવના બુલાવે ?-બોલો.

સરદારબા.

—રાગ-ઉસ્તાદી—

અંસીવાલા આજેરે મારે દેશ, પ્યારી સામરી સુરત પ્યારો બેસ-અં.
 આવન આવન કેહ મયોજી, કર ગયો કોલ અનેક,
 ગીણતાં ગીણતાં ધીસ ગઘ, મોરી આંગળીઆરી રેખ.
 સાંવરીયા રસીલા સલુણા, પીચાને જીયાયે કરયે નીશાર,
 હુમતો જોગી પ્રેમકરે, પ્રેમ હુમારો દેશ
 શુદ્ધ નહીં પાઈ પીયુકી, તખ લીયો આ વેશ-અં.

જલસા સંગ્રહ.

—રાગ, પીલુ, પદ—

કીસીકા કૌન સગાથીરે આઆ—કીસીકા.
 જુઠીરે માયા જગત લુલાયા, કહેત પુરાણુકી યોથીરે—આ-કી.
 દૌલત દુનીયા માલ ખજનાં, માત પિતા સંગ નાહીરે—આ-કી.
 આપકી આપે અકેલા રીઝના, હોતે મશાનકી માટીરે—આ-કી.

કબીર લજન.

—રાગ. કીરતન—

મુખડા કયા દેખો દરખતમે, તેરે દયા ધરમ નહીં મનમેં--મું
 જેશી કુલ રહી કુલવાડી, બાસ રહિત નીજ કુલમેં,
 એક દીન એસી હો જયગી, ખાક ઉડેગી તનમેં--મું
 ચુવા ચદન, અખીર અરગલ, શોભે ગોરે તનમેં,
 ધન જોખન દો ધડીકા સાથી, છુટ જવેગા લાલુમેં--મું
 કોડી કોડી માયા જોડી, સુરત રહે નીજ ધનમેં,
 દશ દરવાજા અંધ રહે તો, રહે ગઘ સખહી મનમેં--મું
 વાંસનકી એક નાવ લગાઇ, લે ચલે જગલમેં,
 ધરમી ધરમી પાર ઉતર ગયે, પાપી કુખે જલમેં;
 કહત કબીરા સુનો બાઇ સાધુ, એ કયા લગ રહી મનમેં--મું

ચાલુ જમાનો.

-સમય પ્રભાવ-

અવસરને વશ બસ થઈ રહેલું, દુઃખ આવે તે તો સહેલું,
 દુઃખ આવે તે તો સહેલું, પ્રભુ રહે કોને કહેલું.-અ.
 વેળા વશ સીતારામ થયા વનવાસી,
 વેળા વશ દ્રૌપદી થઈ સૈરન્દ્રી દાસી-એથી શિક્ષણ લેલું.-અ.
 વેળા વશ નળ નૃપ, ગયા જુગારે હારી,
 ભટકી હમયતી વનવન હાથ ખીચારી-છે ભાગ્ય પ્રયત્ન એનું.-અ.

ભુજ્જદેવ.

—ગઝલ—

દુઃખીને ડરાવે શાને, મરેલાને મારે શાને,
 બળેલાને બાળે શાને, વૈરી વિધિ,
 રીઝાવી સનાંવે શાને, મતાવી રીઆવે શાને,
 રીઆવી જીવાડે શાને, દયાના નિધિ.
 યશિને કલ કો દીધાં, ગુલાબો મનોહર કીધાં,
 નિયંતા તે આવી શાને, અનિતી કીધી.-દુ ખી
 ચંદનને કુસુમનાં દીધાં, સાગર જળ ખારાં કીધાં,
 અમૃત કહી ઝેર દીધાં, જીવન અકારાં કીધાં;
 રમણી હૃદયે આશા, નિરાશા દીધી.-દુ ખી.

મહાત્મેતા કાદંબરી.

—:□:—

હમારી લાજ તમારે હાથ, ઓ નાથ નિભાવજો...હમારી
 “સદગુણ જ્ઞાન સુખુદ્ધિ આપો, સતચિત આત્મ ઉરમાં સ્થાપો.”
 અગમ નિગમનો માર્ગ સુગમ બતલાવજો...હમારી.
 ભકિત થકી ભવ બંધન તુટે, ડગલે ડગલે આયુષ્ય ખુટે,
 શ્રીધર અમ તન મનના તાપ સમાવજો...હમારી લાજ.

બુદ્ધદેવ.

—રાગ-ભજન—

કાયા કાચ કુંપે, તું તો ચેતરે, હિણુ ભાગી હંસા;
અવિચળ પદીને તું પેખરે, હિણુ ભાગી હંસા.—કાયા૦
ઝંઝવાનાં નીર સમજ આ, કાચી જીદગાની તારી;
મમતા મુકી દે ને તું તારીરે, હિણુ ભાગી હંસા.—કાયા૦
એ દિનના છે ધરજળ સઘળાં, એ દિન અહિં રહેવાનું છે,
એ દિનનાં છે સગાસ'બધી, એ દિન સુખ લેવાનું છે.
એ દિનનો છે પ'ખી મળો, અંતે હીડી જવાનું છે,
લોકો જેને દુનિયા કહે-તે, એકે મુસાફર ખાતું છે.—કાયા૦
મહાશ્વેતા કાદંબરી. —:□:—

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય કયાથી કોડ,
કહે સખી પુરાય કયાથી કોડ?
સરજન હારે સરજી જગમાં, નરનારીની જોડ. (૨)
પશુ પક્ષી વન વૃક્ષ નિહાળો-સૃષ્ટિ માંહિ સઘળે જમ ભાળો,
નાના મોટા જીવ જતુમાં, પણ એવી નથી ખોડ-સ૦
પતિ ભજ્યે પાતક સહુ ટળતાં, અખંડ સુખડાં સેજે મળતાં,
પતિ વિના સાહેલી જગમાં, હરાય જીતી હોડ-સ૦
દાનવી માયા. —:□:—

ગાન મધુરાં ગાય રતિનાં રૂપે કામ લખવે,
સ્નેહ સુધારસ સીંચન કરતાં ધડીધડી શરમાવે, મુજને એ મોહન ભાવે.
વાત વાતમાં રીસ કરીને રોષ દોષ દર્શાવે,
પણ મમતાથી પગે પડું તો, છાતી શું લપટાવે—મુજને.
કરી કમાણી પૈસા લાવે પેટીમાંજ દખાવે,
કુંચી કરમાં લ્યો શેઠાણી ! કહી કહી ખોલાવે.—મુજને.

ધર કુકડો થઇ ધરમાં બેસી આજ્ઞા નિત્ય ઉઠાવે.
 ધરની દેવી કહી સહુએ સેવા સર્વ બજાવે—મુજને..
 પ્રેમ પુષ્પને પ્રેમ ભોગી તે પ્રેમસુધા પીવરાવે,
 પ્રેમેથી પરિભણ આપી પ્રેમ ઝુલે ઝુલાવે—મુજને.

ઉમા દેવડી

—:□:—

છોડો છોડો છબીલા, જગ્યો જગ્યો હઠીલા,
 મારી હુટારો નવલખ લાજ—છબીલા.
 તમે મોટા પુરુષ મહારાજ, પાણી પહેલાં બાંધી લ્યોને પાન—મારી.
 વાહ વાહ વચન રસીલા. તારાં નયન રંગીલા,

ગોરી ગાળે સર્વનું શુભાન—રસીલી પ્યારી ગાળે
 લાગે જને પ્રીતીનું પાન, ગણે નાના મોટા સૌ સમાન.—ગોરી
 સાખી { કથન કથે જગમાં બધાં, વિરલા પાલણહાર,
 { પ્રીતિ ભગત લામા સદા' વચન નિલાવનહાર.
 મુકો મુકો માનુની શુભાન, શાણુ દાસી છું તારી સુજાણુ,
 ચાલો આવો ચતુર પ્રીય પ્રાણુ.—છોડો.

ધના ભગત.

—ભજન—

રામબાણુ વાગ્યા હોય તે જાણે, ઓઢ્યા મુરખ મનમાં ન આણે.
 ધ્રુવને વાગ્યા, પ્રદહાદને વાગ્યાં, હરી ને બેઠાં ઠેકાણે,
 ગર્ભવાસમાં શુકદેવને વાગ્યાં, એવું વેદ વચન પરમાણે—રામ.
 મોરદ્રજ રાજનું મન હરી લેવા, મહારો વાલો આવ્યા જે ટાણે,
 લઈ કરવત મસ્તક પર મેલ્યું, પત્ની—પુત્ર બેઠે તાણે—રામ.
 મીરાંબાઈ ઉપર કોપ કરીને, ઓઢ્યો રાણોજી ખડક તાણે,
 એરના પ્યાલા મહારા ગીરધરલાલે, આરોગ્યા અમૃત ઠેકાણે—રામ.
 નરસીંહ મ્હેતાની હુડી શીકરી, ન્હાલે બેપ ભરી ખરે ટાણે,
 આગળ સત અનેક આધાર્યા, એવું ધનાભગત ઉર આણે—રામ.

[૩૯]

મીરાંબાઈ.

—રાગ ભજન—

કાનુડો શું જાણે મ્હારી પ્રીત, બાઈ અમે બાળ કુંવારારે-કાં
જળરે જુમતાના અમે ભરવા ગયાતારે, કાનુડે આવીને છાંટયા
નીર, ઉડ્યાં છરરરરરરે-કાં
શેરીએ ને શેરીએ અમે રમતા, ને ભમતારે, કાનુડે આવીને ખેંચ્યા
ચીર, ફાટ્યાં ચરરરરરરે-કાં
વંદરાને વનમાં વહાલે રાશ રમાડ્યારે, કાનુડે તાણી માર્યા તીર,
વાગ્યા ચરરરરરરે-કાં

ભજનામૃત. —રાગ. ભજન મીરાંબાઈકૃત—

બલીહારી રસીયા ગીરધારી, સુદર શ્યામ હો તજી અમને
મથુરાંના વાસી, આવા ન બનીયેજ.
વાંસલડી વાગે વહાલા, ભણુકારા વાગેને, વૃજ વાટ લાગે ખારી,—સુંદર
જમુતાનો કાંઠો વાહલા ખાવાને દોડેને, અકળાવી દે છે મુને ભારી.
વૃંદાવન ઢેરી શોભા, તમ વીણુ અમને તો નવ લાગે હવે સારી—સુ
ગોવર્ધન તોળ્યો વહાલા ટચલી આંગળીયેને અમ પર ઢોળ્યો ગીરધારી
મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણુ, શુદ્ધ પ્રભુ લેજો માહરી,—સુંદર

કચીર ભજન. —રાગ. ભજન. પદ—

દયા ધરમ નહોં મનમેં, મુખડાં કયા દેખો દરપનમે,
કાગજકા એક નાવ બનાયા, છોડા સમંદર જલમેં,
તુગરા બેઠન વાલા કુમે, સુગરા તરજય ઉનમે,—સુ.
મુચ્છ સમારી પાધડી ખાંધી, તેલ લગાવત તનમેં,
કુંગરકા પાની જોઅનકા લટકા, ફલગવેગા છીનમેં—સુ.
ઔર કાયામાં ધાસ ઉગત હયે, ગૌઆ ચરત હયે બનમેં,
કહત કચીરા સુનોબાઈ સાધુ. રહ ગઇ મનકી મનમેં—સુ.

વીર કુણાલ.

—:□:—

હું તો વીધ વીધ રંગ ખતાવું નેન નચાવું;
 ને લલચાવું મારા—કથને; વશ કરવા.
 રીસ કરી જોડું આડી આંખે, ભૂમિ ખજુતી શરમાતી,
 હારે સખી લણી લણી હું લલચકાતી—
 મનાવતાં પણ હું મરડાતી, છણકે છટકી જાતી;
 કહે માફ કર કાલાવાલા, કરતાં હું હરખાતી.
 હારે સખી હસી હસીને ખસી જાતી;
 પગે પડે જ્યાં પ્રીતમજી, ત્યાં પાણી પાણી થાતી —
ભજન-રાગ. ગઝલ—

શ્રીરામ કહેનેકી મજા, જીસકી જ્યાંપે આ ગયા;
 જીવન સુકત હો ગયા, ચારો પદારથ પા ગયા—ટેક.
 લુટી મજા પ્રહસાદને, ઉસ નામકે પ્રતાપસે
નરસીંગ હો દર્શન દીયા, ત્રીલોકમેં જશ છાગયા—શ્રીરામ.
 ઐસા બીલન-સીવરી, કીસ પ્રેમસે સુમરન કીયા;
 પરમાત્મા ધર આંચકે, ઉસ હાથકે ફૂલ-ખા લીયા—શ્રીરામ.
વાદમીક ખડા અધમ, ઉસ નામકા સુમરન કીયા;
 સત કોટી રામાયન કરકે, પ્રભુ પદારથ પા ગયા—શ્રીરામ.
 સતકોટી કી તકસીરમે, જાજ શભુને પાયા ઉસે;
 જાપે કૃપા ધનકી બધી, સદગુરમેં દર્શન દીયા—શ્રીરામ.
 સજસે બડી દરજા કીયા, બકતોંકા ધંસ કલી કાલમે;
નરસીંહકી હુંડી દારીકામેં, શામરા શિકરા દીયા—શ્રીરામ.
 છા રહી કીરત બીમલ, રતુરાજસી સંસારમેં,
અજ્ઞ કે માનીંદ તુલસી, પ્રેમ રસખર્સા દીયા—શ્રીરામ.

સરસ્વતીચન્દ્ર.

—:□:—

પ્રિતી કરી શું તરછોડી પરદેશી હાં.....હાં છોડી પરદેશી, (૨)-પ્રિતી.
 ડંશ ન્હા અહો ભ્રમર કુમુદને, હો છોડી પરદેશી હાં છોડી (૨)-પ્રિતી.
 પુરી પખીણી, પ્રેમ પીંજરમાં, આખર પાપ મરોડી પરદેશી,
 હાં મરોડી પરદેશી.....મરોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
 ત્યાગી કુમુદ વન, ભટકી ઓ ભમરા, આવ્યો અહીં શું ફરી દોડી,
 ઉડી જા ઉડી જા, પખી મુશાફર રેન રહી છે, હવે થોડી પરદેશી,
 હાં થોડી પરદેશી.....હાં થોડી પરદેશી.....પ્રિતી.

સતી તોરણ.

—ભજન—

જેસલ કરી શ્રે વિચાર, માથે જમ કેરો માર,
 સ્વપ્ના જેવો સંસાર તોળાંદે કરે છે પોકાર.
 આવોને જેસલરાય આપણ મળીયે,

ખરા સંત હોયે ત્યાં જઈ ભળીએજી ?

આ ભવ આવીયો અવતાર માથે સદયુર ધાર,
 જાવું ધણીને દરખાર એડલી ઉતારે ભવપાર--આવોને૦
 માતી એરણમાં ઝોરાય, માથે ધરણ કેરા ધાય,
 પુટે કોઠડીઆં કહેવાય, સાચાની ખરે ખમયું થાય--આવોને૦
 નવલખ કોથળીઓ બધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય,
 હિરા માણેક હાટે વેચાય, તેના મુલ મોઘેરાં થાય--આવોને૦
 નિત્ય નિત્ય ઉડી ન્હાવા જાય કોયલા ઉજળા ન થાય,
 બેઠો ગુણિકાનો તે તો બાપ કોને કહેવા જાય--આવોને૦
 દેખા દેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
 હાથમાં દીવો લઈને છતી આંખે કુવે પડવા જાય--આવોને૦
 એવી ચાર જુગની વાણી સતિ તોરણ દેવી ગાય--આવોને૦

લવ-કુશ —વૈરાગ્ય, ભજન, રાગ. પદ—

જેને જરી જગી મુરખા, જેને જરી જગી,
અલ્યા સુતો શુ અભાગી ! જીવ ! જેને જરી જગી,
સગાને સંબધી તહારાં, સુખનાં છે ખેલીરે. [૨]
હેલી મેલી જશે દુખમાં રડતોજ ત્યાગી-અલ્યા સુતો શું.
કાયાની માયાને તહારી, કર તુ વિખુરીરે [૨]
ટુટી ખુટી સાધનારે-નથી કો વિરાગી-અલ્યા સુતો શું.
મ્હારં આ મ્હાર છે માની, ગુમાની શું થાતોરે [૨]
જતો હરખાતો માતો જશે હામ ભાંગી-અલ્યા સુતો શું.

અખજેનાં બંધન. રાગ-“ભજન”

જના હે જના, સખકો હે જના,
મોહન જસમે પહોચાના, ફિર નહિ આના જના—ટેક
કાયા ધડ કચ્ચા ભાઇ, માયા બાદલકી છાઇ,
લડકા લડકી યુગાઇ, સ્વાસ્થકી હે સગાઇ, મત હોના દિલગીર.
માલ ખગ્ગના મયના હાથી, ઘોડા ઓર સમયાના,
સખકો છોડ અકેલાહી - જતા, આવે પરવાના;
જખ એકલુ ન ચલે જહાના, ચક્તી નહીં તદખીર.—ટેક

સતી દ્રૌપદી.

—:□:—

ધરો કાંઈ હિત શિખામણુ ધ્યાન, ગર્વથી નથી નાથ કલ્યાણુ,
કુસપે રણુ કોણુ આરામ, મેળવ્યુ કોણુ મહીમાં માન.
અભિમાન પર્વત છે મોટા, હેઠળ હિંડી ખાઈ.....
ચડ્યા પડ્યા તે નર પછડાયા, હરમાં ગયા છુદાઇ-ધરો
લંકા સરખો ગઢ દૂર્ધટ ને સમુદ્ર સરખી ખાઈ,
લંક પતિ પણ લંક ન લાગ્યો, રણમાં ગયો રોળાઈ,

હિરણ્યાક્ષને—હિરણ્યકશ્યપુ, એ જાપરજંગ એ ભાઈ,
નૃસિંહ રૂપે નખે વધેર્યો, માને ગયા મરડાઈ..... ધરો.

સતી તોરણ.

—લજન—

એક દીન એવો આવશે, જે રૂઢીયામાં સૌંદરના સાથે,
સગા મીત્રના કારણે વીરા કાઠનું જોર નવ આવેરે.
કાઠો કાઠો એને સડ કરે વીર, જાણે જન્મયા નોતારે,
ઘટનો ધુધટ દુર કર્યો સારે રોકાયા દશ દરવાજા,
આરે કાયાનો ઘટ ઘેરીઓ ત્યારે, રોક્યો દેહનો રાખરે.--એક.
સોળ વરસની સુંદરી તે ઉભી ટગમગ જુવેરે,
આરે કાયામાં હવે કાંઈ નથી ત્યારે ઉભી ધુરકે રૂવેરે.
ખેતી વળામણ શેરીયે માત અપેથી વળશેરે,
સગાં સગાં તમે શું કરોરે, સગાં વળાવીને વળશેરે;
સગાં ને વન કરાં લાકડા તે ભેગાં આવી ખળશેરે.--એક.

વિરાટ-પર્વ. રાગ ઉસ્તાદી લજન.

વરતન મુખસે કીયો ન જાય તેરો રાધા કીશન મુરારી.
ફાગન મેં જામ હોરી ખેલત, ખીહરત કુંજ ખીહારી,
બ્રીંદાબન્દકી કુંજ ગલીમેં, બહીઆ પકડ રંગડારી,
કોધમેં આકર ભવેં ચઢાકર, તખ ખોલી બ્રીજનારી.
મત રંગ ડારો લાજ ધરો તુમ, હમહય નાર કુંવારી,
તુમ હો નીરલજ હમ નહી અયશે મુખશે સુનોગે ગારી
(તખ) ફગવા લીયે ખીન-જનને ન દુંગા-યુ-હસકે-ખુસા મુરારી,
અખ કહાં જાઓ બયો મોરે આગે બર મારી પીચકારી,
કહેને લગી સખ હાત જોડ—અય ગોકુલકે રખવારી,
તુમરે પ્રેમમેં બની હમ મુરખ, અગીઆ બીજ ગઇ સારી,
અબતો છોડ દો ચીર હમારે તુમ જીતે હમ હારી.

સરોજની.**—ભજન—**

કાળ નહિં છોડેરે, કાલા શાને મધીને મરે.
 પાપી બ્રમણા કાળેરે, ઘોળાં કાળાં શીદને કરે.
 મન જાણે છે ! મેં ક્યું કે, પણ કરનારો છે કાચ;
 આદર્યા અધવચ રહ્યે ને, હરી કરે સો હોય,
 મિથ્યા વૈભવ મારેરે, નિર્દય જુદાં શીદને દરે.—કાળ
 નક્કી સમજે કાળ રાય ત્યમ, રંકે સર્વને ખાય;
 આંધી મુઠ્ઠીએ આવેલાં, સાં ખાલી હાથે જાય.
 કરશે તેવું ભરશેરે ! પરમેશ્વરથી જરી તો ડરે—કાળ

ખોડાણો.**—વૈરાગ્ય ભજન—**

જુહું જુહું જગત ખરે જાણ્યું મારે.
 જુહી જનતી, જુહા માયા, જુહી મોહ ભરેલી માયા,
 કાય કુપો છે કાયા, મમતા તાણું મારે.
 ગગને જમે વાદળ ગોટો, પાણીમાં પ્રગટે પરપોટો,
 ખેલ વિધેનો ખેરો—સાચો જાણું મારે.
 મારું મારું કરતાં મરતાં, ડબ્બ કાજ પાપે નહીં ડરતાં,
 મેલી આશ્યા દામ ખમ્બો ખાણું મારે.
 જુહી જાણે જગતની આજ, આતશઆજ જશે ગાજ,
 આને સાને સોવું છે સમશાન મારે.

રાગ સાજ સંગ્રહ-હનુમાન સ્તુતિ-

ધન ધન મહાવીર બજારંગ, રાવણુ લંકે જગાને વાલે.
 આજ્ઞા રઘુનંદનકી પાય પહુંચે ગઠ લંકામે આય;
 ક્રોધિત હો દી આગ લગાય, રામકે કામ જનને વાલે.—ધન.

[૪૫]

રાવનકી બાદીકા હનરી, મારા અક્ષય કુમાર સુરારી;
 ફસ ગયે બ્રહ્મ પાશ એકવારી, લીલા લખિત દીખાનેવાલે.--ધન.
 ચઢી દુમ અશોકપર હર્ષાચ, દિન્હી ઝટ મુદ્રિકા ગિરાય
 ચરનન ગિરે સિતાકે આય, પિયાકી ખપર સુનાનેવાલે.-ધન.
 શકિત મેંધનાદ ને મારી, વ્યાકુલ ભયે લક્ષ્મન બલધારી;
 લાયે સંજીવની સુખારી, લક્ષ્મન પ્રાણ બચાને વાલે.-ધન.
 માયા રચ અહિરાવન ધાય, જાજ હર લે ગયા દોનો ભાય;
 રામકે લક્ષ્મન સહિત ઉડાય, જાય પાતાલમે લાનેવાલે.-ધન.
 દુષ્ટાકા મારે તત્કાલ, ભક્તોકા કરિયે પ્રતિપાળ,
 શરણાંગત દિજ મન્ત્રીલાલ, ધન બિદ્યા બલપાનેવાલે.-ધન.

સતી તોરલ.

—:□:— રાગ-ગઝલ

જીવન દિન ચારનું ચટકું નકામો મોહમાયાનો,
 ઉડી જાયુ આહા અંતે કરીને ત્યાગ કાયનો.
 થતાં દરબારનો ડંકો રહે નાં ગર્વ બંકાનો;
 શુરાનો પણ સમય આવે સમાધિમાં સમવાનો.
 અરેરે ક્યાં માયાનો નકામો મોહ સંસારે,
 ભુલે જ્ઞાની છતાં જ્ઞાને ધારાવી ઢોંગ ડાહ્યાનો.

રા. નાથુલાલ. રાગ-ગરબો.

પાતળીયા	પાલવ	મેલોરે,	પાય	પડું રે
અલબેલા	અળગા	રહોતીરે	પાય	પડું રે
છેગાળા	છેડો	મેલોરે	પાય	પડું રે

વહાલાજી મારા, મહીની, મટુકી મારી ટુટી (૨)

આ કંઈ મોતનામાળા તુટી (૨) રે પાય પડું છુ.-પાતળીયા.

વહાલાજી મારા કંસનું રાજ નથી રૂકું. (૨)

કોઇ જમને કહેશે કુડું (૨) રે પાય પડું છું.-પાતળીયા.
 વહાલાજી મારા, ઝગડો ઝાઝો નવ કીજે, (૨)
 તુંને દાણુ શાનુ દીજે (૨) રે પાય પડું છું-પાતળીયા.
 વહાલાજી મારા ક્યાનો પ્રિતમ છે સોહાગી; (૨)
 મુને તારી માયા લાગી (૨) રે પાય પડું છું.-પાતળીયા.

મુર્યકુમારી—

અક્ષતની એક વાત શીખાવું જગમાં મોટી હાજહા
 શેઠ પાસ વાણુતરની એક સાચી સોઢી હાજહા
 શેઠ કહે સાગરનું પાણી મીઠું છે તો હાજહા
 ખારી સાકર, ગળ્યું મીઠું છે, તોપણ કહેવું હાજહા
 રાત અંધારી, શેઠ દીવસ કહે તોપણ કહેવું હાજહા
 મન પરખી માલીકતુ સૌએ થઈ રહેવું બાધ હાજહા

શ્રી સત્યનારાયણ. —:□:—

કહું આપ વીતી હું કર્મ કથા દુઃખીઆરી, કાળજકું નાંખતી સંહારી.-કહું
 આ નગર સાધુ શેઠની, અડુ લાડલી દોકરી હતી;
 ખાતાં અગાસુ દાસીઓ, કંઈ લાખ બે હાજર થતી.-કહું
 માતી હીરા ખેરી ચરણ, ધરણી પરે ના રાખતી;
 તે આજ ટુકડા કાજ તમ ધર, આવીને લીખ માંગતી.-કહું
 પતીને પીતાજી બેઠને, વહાણે વિદેશે સચર્યા;
 ચોરાઈ ગઈ લક્ષ્મી અને, આગે રખડતાં છે કર્યાં.-કહું
 ચઢતી અને પડતી પ્રભુ, ચીરકાળ કોની ન રાખશે;
 ભીખારી પળમાં ભૂપ થઈ, ભુપ થઈ ભીખ માગશે.-કહું

સતી તોરલ.

—ભજન—

પાપ તહારં પ્રકાશ જડેજ પાપ તહારં પ્રકાશરે,
 તહારી બેડલીને ખુડવા નહિ દડં જડેજરે-તોરલ કહેછે.
 હરણુ હર્યાં લખચાર તોરલ દે હરણુ હર્યાં લખ ચારરે,
 કંધક વનમાં મૃગલા મારીયા, તોળાંદેરે એમ જેસલ કહે છે
 કર્મ તહારાં સંભાર જડેજ ધર્મ તહારો સંભારરે-તારી બેડલી.
 લુટી કુંવારી જન સતી નારી, લુટી કુંવારી જનરે,
 સાત વીશું મોડખ ધ મારીયા તોળાંદેરે, એમ-જેસલ કહે છે
 ધર્મ તહારો સંભાળ જડેજ ધર્મ તહારો સંભાળરે-તારી બેડલી.
 તોડી સરોવર પાળ, સતિ નારી તોડી સરોવર પાળરે,
 બાધ બાલીને મેં મારીયાં તોળાંદેરે એમ જેસલ કહે છે
 કષ્ટક પરમાર્થ કર જડેજ કષ્ટક પરમાર્થ કરરે-તારી બેડલી.
 માથાના જેટલા વાળ સતિ નારી માથાના જેટલા વાળરે,
 એટલાં કુકર્મો રહેં કર્યાં તોળાંદેરે એમ-જેસલ કહે છે.
 પાપ તારં પ્રકાશ જડેજ પાપ તહારં પ્રકાશરે;
 વિનવે જેસલરાય સતિને વિનવે જેસલરાય,

મારી બેડલી ઉતારો ભવ પાર, સતિ-મારી.

કંસવધ.

—ગરબો—

જમુનાને તીરે જાડુવાલે, સખી બસરી બજવી,
 નંદલાલે વહાલે ચિન ચોરી મને બાવરી બનાવી.
 બૂલાવી મારં બાન સાન કહાન ગયો હાહાં,
 મને મોરલીએ મોહીની ઉપજવી —જમુના.

સાખી { મુંદરછત્રી બોધેલની, ઉપજ અંતર પ્રીત;
 નરવર ગિરધર શ્યામમાં, ચોટયું મારં ચિત.

નયન નેહે નયાગ્યાં વાલીડે સખી મુખ મલકાવી,
 છુપી છુપી કરી સાન, મને લીધીરે લોભાવી,
 ન ભાવે ખાનખાન નિદ ન આવે હવે, લગન લલનાએ પ્રેમની લગાવી.

સાખી } વીરણ થકી વિંધાયલું, અંતર અતી અકળાય;
 } અળગો રહે અલખેલડો, શું કરું સખી ઉપાય. --જમુના

રંગતરંગ-

રાગ ગઝલ--

જગત પરવા નથી મુજને, વીરાગી હાલ મ્હારો છે
 અનીતી વાન છોડી દે, નીરાજો ખ્યાલ મ્હારો છે
 અરે કેવળ ઉદર ભરવા, પશુ પેરે ગુજર કરવું
 ન ખનશે તે કદી કાળે, મનુષ્ય અવતાર મ્હારો છે
 બદીની છાપ બહોરીને, શરીર શણગારવું મીથ્યા
 અવર શણગાર નથી ધરવાં શીયળ શણગાર મ્હારો છે
 સ્પૃહા કિચીત ન કંચનની, મને તૃણવત જગત ભાસે
 સહુ દુઃખ દુર છે મ્હારાં, પ્રભુ રખવાળ મ્હારો છે

સુરદાસ.

—:□:—

દે કરકે મુજકો યોગ વો માયા ચલી ગઈ !
 માયાકો મેરી લેકે વો માયા ચલી ગઈ !
 કરકે ઇશારા અખકા મુજકો હુમા ચઈ !
 મુજકો અકેલા છોડકે માયા ચલી ગઈ !
 તાકે હય જીસ તરાહ કોઈ અપને શીકાર કો !
 મુન્હમે પકડકે ચુહા વો બીલસી ચલી ગઈ !
 મયને કહાયા ઉતકો મુંખાંકો જાયેંગે !
 અમદાવાદ મુજકો છોડકે વો દીલસી ચલી ગઈ !
 નીરલોભીકી હનમત જ્યૈસી વોંકર ગઈ !
 કરકે હનમત ઉલટે જુરેસે ચલી ગઈ !

બોડાણો.

—:□:—

રંગમે ક્યસે હોરી જોલુંગી, સાંવરીયાકે સંગ,
ઘોખી ઘોવે મયલે સેયલે, ઘોખનીયાકે સંગ.
કીસ પાપીકી નગર લગી, મેરી ચોલી હોગઈ તંગ,—રંગમે
મેરા શૌહર સુસ્ત મીલા હય, રોજ પીવે હય અંગ,
હાય જવાની હો ગઈ ગારત, પાની હો ગયા અંગ.—રંગમે
સતી દમયંતી. —:□:—

દમયંતી—જાઓ સીધાઓ બાળ અમારાં અતરનાં આરામ,
મળીશું ફરીને મેળવશે જો ભકતવત્સલ ભગવાન—
બાળક—હાય અભાગી અમ પામરપર આઝો ફૂંકર યોગ,
બાળ અમે જાચાર સહીયે, માત તાત વિયોગરે—
દમયંતી—નીરવિનાની સરિતા સુની મચ્છ વિના સુની ગાય,
પાંખવિના સુની પંખીણી જે ની બાળવિના સુની માયરે—
સુદેવ—સારાં નરસાં યશ અપયશનાં વડીલ કરે જે કામ,
ભોગવવાં પડે તે સર્વ સ્વગનતે તેનાં જે પરીણામરે—

ઉદય—ભાણુ.

—રાગ. ભજન—

ટાળ્યા નહોરે ટળે લખ્યા લલાટે લેખ—ટાળ્યાં
વાળ્યા ખીજ તે ફળે કરમે લખ્યું તે મળે—ટાળ્યાં
દશરથ આંધેલ તણાવડી, પાણી શ્રવણ ભરે;
ધર્મ કરતા ધાડ થઈ, આંધળા ઝુરી તો મરે—ટાળ્યાં
રહુનીર ચાહ્યા વનમાં સીતા રૂદન કરે;
દુષ્ટ દગે સતી લઈ ગયો, લંકા પલમાં બળે—ટાળ્યાં
હરિશ્ચંદ્ર જેવો રાજવી, નીચ ધર મળુરી કરે;
રાણી વેચી પરધરે, વેળા ચાહે સો કરે—ટાળ્યાં

રામવર્મા. —વૈરાગ્ય, રાગ માઝ—

છન્હાં ધર જુવતે હાથી, હજારો લાખકે સાથી,
 બિન્હોકો ખા ગર્ધ માટી, તું ખુશ કર નીંદ ક્યોં સોયા-૧
 નકકારાહ કુચકા બાજે, કિ માઝ મૌતકા ગાજે,
 જ્યો આવણુ મેધરા ગાજે, તું ખુશ કર નીંદ-ક્યોં સોયા-૨
 કહા ગયે ખાન મદમાતે, જો સુરજ ચાંદ ચમકાતે,
 ન દેખે કહાં જીવદ જાતે, તું ખુશ કર નીંદ ક્યોં સોયા-૩
 છન્હાં ધર લાલ ઔર હીરે, સદા મુખ પાન ઔર ખીરે.
 છન્હાનુ ખા ગયે કીડે, તું ખુશ કર નીંદ ક્યોં સોયા-૪
 છન્હાં ધર પાલખી ઘોડે, જરી જર અક્તકે જોડે,
 વહી અખ મૌનતે તેડે, તું ખુશ કર નીંદ ક્યોં સોયા-૫
 છન્હાંકે બાલ થે કાલે, મલખ્યા દુધસે પાલે.
 વહ આખર આગમે' ડાલે, તું ખુશ કર નીંદ ક્યોં સોયા-૬
 છન્હા સગ પ્યાર થા તેરા, બિન્હાને કીયા ખાકમે ડેરા,
 ન ફિક વક કરતેગા દેરા, તું ખુશ કર નીંદ ક્યોં સોયા-૭
 સત્ય પ્રકાશ.

—:□:—

આજ હુ તો પરણ્યા પિયુથી રીસાડી,
 મને મોહનજી આવી મનાવશે.
 પાળખી આવી એ પકડે પાલવડો,
 હુ —કહીત મોહનજી મુકાને કેડવો.
 બોલ મારી મીડડી ! બોલની રસીકડી ! એવું કહીને બોલાવશે.
 બહાનમનાં વેણુ મારા ચિતડાંના ચોર, મારા મીઠા કળાયલ મોર.
 કહશે જો કથ મને વગડાનું ઢોર.
 દોય હુ કહીશ મારાં કળમની કોર ક્યારે આવશે.

શ્રી અહ્લાનંદ લજન.—રાગ. ગઝલ—

કૃષ્ણ ધર નંદકે આયે સિતારા હોતો એસા હો.
 કરે સખ પ્રેમસે દર્શણ હુલારા હો તો એસા હો.
 બકાસુરકો મશગ ગંગ, પુતના જનશે મારી,
 કંશકો કેશમે ખેચા ખિલારા હો તો એસા હો.
 કુદ પાનીકે અંદરસે, નાગકો નાથ કર લાયે,
 ચરણ ફણ પેધર કરકે, નચારા હો તો એસા હો.
 તીર જમુનાકે જા કરકે બગાઇ, બંસરી મોહન,
 ચત્રી ધર કાંડ અમતારી, પિયારા હો તો એસા હો.
 રચાઇ રાશ કુંજનમે, મનોહર રૂપ બન કરકે,
 દેવ દર્શનકો ચક્ષ આયે, દીલારા હો તો એસા હો.
 ગયે જગ છોડ જોકુળકો નહિ શીર લોટકર આયે,
 સખિ રોનિ રહી બનમે, કીનારા હો તો એસા હો.
 પૂરી દ્વારાવનિ બાકર મહત્ત સોનેકે બનવાયે,
 હજારો રાનિયાં વાંઢી, ફસારા હો તો એસા હો.
 કુરૂ-પાંડવ કહે રતમે, છત અર્જુનકી કરવાઇ,
 બસાગ લાગ દ્રૌપદીકી સહારા હો તો એસા હો.
 ઉતારા બાર ભૂમીકા, સિંધારા ધામ આપનેકો
 વો અહ્લાનંદ દુનિયાસે. નીયારા હો તો એસા હો.

સોનેરીજળ

રાગ ઉસ્તાદી

કયસે ખોલું અગ્રારી, નયનોકે બાત લગ જાય,
 બોલો બોલો જોબનવા લૂટાય-કયસે.
 જોબનવા જોર કરે, મનવા ન ધીર ધરે, ધુંધકેપટ ખુલ જાય (કયસે)
 પાપી પપૈયા; ન ખુલખુલ સે બાત કરે, જોબનકો રંગ ઉડ જાય; (કયસે)
 જમના કે તીરે ખડો કુંવર કન્હાઈ, મોસે નજરીયાં મીલાય; કયસે.

[૫૨]

રા'માંડલીક.

—:□:—

ખોલો ખોલો પ્રીતમજી, ખોલો પ્રીતમજી, પાછા મને'શું સતાવશે ?
પ્રીતે રીતે મને રીઝાવશે.—“એમ.....હા”

મને હીરા મોતીથી મઢાવશે.—“ હા બાઈ હા ”

જે જે ખોરા પહોંચા ના બતાવશે.....ખોલો

કરભારણુ કામણુગારી હું,—

કરભારી કામણુગારી હું, બરે સલામ લોક હજારો—

સોનાના અસ્તરા બનાવી મુઠું આપ્યું ગામ—

નાનીલા પણુ કયુલ મે, ધારતી ભરેહું કામ,

જે જે હરખે હરકાયા થઈ ના જશે.....ખોલો.

રા'માંડલીક.

—:□:—

ખારા પ્રિયતમ રચરાજ અમને આજ રીઝાવો,

લટકાળી લલના કાજ સૌ શણુગાર મંગાવો,

સાચી સાડી ચાળી લાવો, પાટણના પટકુળ મંગાવો,

હીરા મોતી ટાંટી પટકુળે, પાડી ભાત કસબી કોર મુકાવો

લાડ લડાવું તમને શાણી—જે માગો તે આપુ આણી.

હાંસે સ્વામી મારા મનગના પુરો કોડ, મોંઘી હાકિસ બધાવો,

મીનળ—મુંજળ. —રાગ. કવ્વાલી—

જગતના જાણુ લેહુઓ રસીક દીલના દીલાવર કો ;

બતાવો કોઈ તો આશક !જગતના.

કર તન બદન સૌ ફૂલ. આપું માગો જે તે મુલ,

હુરે આ કુમળુ બુલબુલ, બતાવો કોઈતો આશક !

મૃદુ આંખડી આંજી. ગુંથી વેણી ફુલગંથી,

કંચુકી કસકમી બાંધી, બતાવું કોને તે આશક!—જગતના

મીનળ-સુંઝળ. -રાગ-ઉસ્તાદી-

અલખેલા અલેલા આયા અલી, જાને ન પાવે વાણી રેકો ગલી,
મય જલ જમના ભરત જાત રહી, ખીચ ડગર મોહુ ચાન છલી.
તોરો હય. હાર હેઠકો સજની, નથ બેસર મોરી ચંપાકલી-અલખેલા.

છંદ વિજય :-□:-

પાતળીઆ પાતવ છોડો કોઈ જોઈ જશે,
-નખરળા શીદ તરછોડો મારો જીવ જશે.
બાળી બોળી હું બાળા કુંવારી,
બાળો બોળો હું છુ બ્રહ્મચારી.
છોડો છોડો મારો હાથ મરડાઈ જાય છે.
આના આના આળા જોઈ લાઈ થાય છે.
કાં શું થાય છે?(મારો જીવ જાય છે, અરે હાય હાય હાય)

ઉદય-ભાણુ. —:□:-

રસીસો રસીલી ચાંદની નાં સંગો સાંધી,
નથ સઘળી ઉપાધિ ગયાં ઉપવનમાં
ગુપચુપ વાનો કરે, નેન ના ઇશારા કરે;
સગે હસે હરે ફરે રંગ ધુનમાં—(પછી),
પળમાં રીસાયા છે રસીલા, ભાન ભૂલી ભામિની,
માનના મોહન નથી, હાયે પગે થઈ માનુની.
વેળા રસીલા વહી જશે, પસ્તાવો પાછળથી થશે,
માન મોહન 'માન જશે. કાળ કા'ણી રહી જશે.
તું મારા મારે ના મારા મારે મરણા નહિ,
જીવનન તને નહિ અલગ કરે તનથી;
પ્રીત વચન વીણા રચના રસીયા મન વસીયા મારેજ—

[૫૪]

શજનમાલા—

રાગ. ૫૬

છને ઈશ્કમેં શિર નાં દિયા, જગમે જાગ્યા તખ કયા હુવાં;
ચરખા પોકારે રૂઢ રૂઢ, આશક પુકારે તુંહી તુંહી;
છને પ્રેમરસ આપ્યા નહિ, રસીઆ બના જગ કયા હુવા—છને
દરિયા કીનારે માલમ ખડા, માલમ જાને દરિયા મેરા;
હુઅકી દિયે માતી ના મિત્રા, માલમ બના જગ કયા હુવા—છને
જોગી જૂગત જાને નહિ, કપડા રંગા તખ કયા હુવા;
છન આપ ઘટ રંગાં નહિ, પરઘટ રંગા જગ કયા હુવા—છને
કાજ કીતામેં ખોલ કે મશાલ્લા, સુનાવે આરકુ;
આપે અદલ ચક્કતા નહિ, કાજ બના જગ કયા હુવા—છને
મકકે મદીને શહેરમેં, શજદા કીઆ તખ કયા હુવા,
દિલકા કુદર જાના નહિ, કલમાં પડા તખ કયા હુવા—છને
ફહેવે અલી સુન બે વલી, પીયુ પીયુ કિયે મેરા જ ગયા;
છન સાધ ગુન ગાયા નહિ, રોતા દિરા તખ કયા હુવા—છને

પૃથ્વી પુત્ર

—:□:—

આવી આવી વસંતની બહાર, સુની મારી સેજલડી,
તોયે આગ્યા ન હૈયા કેરા હાર, સુની મારી સેજલડી.
લાવો લાવો સમજવી, સુદર શ્યામ શ્યામ શ્યામ,
આવો આવો અંતરના આરામ, સુની મારી સેજલડી.
સાખી { મીડા બોલી કોકિલા કરે મધુર ટહુકાર,
વીરહે બ્યાકુળ વલ્લભા દેતી આપ હજાર.
મનગમતા મોહન લાલા અંતર છો વિહવળ વહાલા,
પ્રીતિ ધારા વરશાવો, શાને તરશાવો, કુલસેયા મોહાવો,
કુલપાણુ વિધે પ્રાણુ-આ સુની મારી સેજલડી.

[૫૫]

અહલ્યા બાઈ —:□:—

રાજ સાગી સાંજના આવજો, સામી સડકપર બંગલો,
મીઠા મહેમાન આજ આવજો—સામી૦

પ્રીતિ સરોવરની પાળે પાતળીયા
અમીરસ પીળે પીવરાવજો—સામી૦

મયાને કપારડે બહેકે કસ્તુરી
હોરખડા હુટજો હુટાવજો—સામી૦

બુદ્ધદેવ —:□:—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વધુ ઝૂરે વનમાં,
વિરહ અગાર ઉડે તનમાં, અતિશય બળી રહી મનમાં.—પિયુ૦

ખીલતી આ કળી કુસુમતી, બોળી વિના કરમાય;
ઝુકતી આ લલિત પાંખડી, બોળી મધુકર મ્હાય—પિયુ૦

બાળા રસાળી અંતરે, આકુળ વ્યાકુળ થાય;
નમ્ર નવોઢા નૌતમ રમણી, રસિક નરવર મ્હાય,

હંસણી દુખી થતીરે, કોમળ માનસ ઉપવનમાં—પિયુ૦

કુસમાવતી. —લજન—

બલે જન કોટી યત્નો કરે, નસીબના લખ્યા લેખ ના ડો
પાપીયા પાપી પગલાં ભરે, અતમાં માથુ પડકી મરે

હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ જીવોને, નિય ઘેર રોવા કરે
થઈ સેવકી સતિ લેખથી શુભાન શાને કરે—નશીમ

પાન્ડવ સરખા ભર્મ ધારી પશુ, વન વન રવડી મરે
ચીર હરણ થયાં સતીનાં પ્રભુ કૃપા ત્યાં કરે—નશીમ.

સતીયા સુરમન બલે કુજનથી, કઠી પીડાતા ફરે
સત્યમેવ જયતે સમજજો, ન્યાય નીયતા કરે—નશીમ

[૫૬]

સોનેરીજાણ—

રાગ-ગઝલ

દિવદારકી હર યાદમેં જોખન ગયા તો કયા હુવા;
 ये गुल पहन कीस कामका. दिवदારकी यारी भीना.
 દિવદાર નહિં તો હમ નહિ, જોખન બની તો કયા હુવા;
 (यो) धरकी हहेअत भीना, ना ययन दिव पावे कडीं;
 જપતે જ્યાંપર નામકો, દમ બી ગયા તો કયા હુવા;
 હીરા મીઠા, મોતી મીઠા સૂરત મીઠી, સગ દુહ મીઠા.
 દિવદાર આકે ના મીઠા, જોખન મીઠા, તો કયા હુવા;

સુરશ્યામ.

—:□:—

સૈયાં હુ હુ ગુલાબી રંગ. પ્રાતમ રંગ કેશરીયા,
 માર જોખન ગુલાબી રંગ પ્રીતમ રંગ કેશરીયા.—સૈયાં
 પાન ગંગેરી જસોદા બીડીયાં, આવે ગુલાબી પુલ,
 ચલાવે રંગ કેશરીયા.—સૈયાં
 ચુન ચુન કસીયાં રોજ બીછાઈ, સોવે ગુલાબી પુલ.
 ઉડાવે રંગ કેશરીયા.—સૈયાં

કામલતા

—:□:—

આપ પાપડ ઘાડીમાં પધારજો હેરીલાલ.
 મદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે.
 રગરગીલા આલ મારી પાડેશમાં તુલસી કયારાનું નીશાન છે,
 છતમાં તુલસીના ઝાડનું નીશાન છે.—હેરીલાલ.
 અખડ ને અલંગ આજ સાંજ પહેલા પધારજો.
 હુન મનમાં ને રૂત છે, નાજા હુન મનમાં ને રૂત છે.—હેરીલાલ.
 જોખમ મરેલું કામ પુરી પચાત છે, ધારતી છે આફતમાં
 જન છે, મારા આપ ધારતી છે—હેરીલાલ.

[૫૭]

રામગ્રાફ નં. ૫૧૨ -ઉસ્તાદી. ભજન-

અલી જી રહે, સુરખ મતવા પીછે તું પસ્તાવેગા,
 હાઈ, પીછે તું પસ્તાવેગા.
 ધસ દુનીયામે કહેન કબીરા ફેર જતમ નહિ પાવેગા(૨)-અલી
 દેરે દીવારે નામ મોસાફે, દેવેગા તો પાવેગા,
 હાઈ દેવેગા તો પાવેગા.
 ગયા વખત ફેર નહિ મીઠનેકા, ખાલી હાથે જવેગા(૨)-અલી.
 દુનિયારે દાવત ખાલ ખજના, સગ ન તેરે આવેગા
 હાઈ સંગ ન તેરે આવેગા
 મહેલ મહેલીયાં, આગ-મગીયા, સમ છોડકર જવેગા(૨)-અલી.
 હાથારે ઘોડા ફેણુરે લશકર ધરકુલ્લે ચૌકી ખીઠવેગા,
 હાઈ ધરકુલ્લે ચૌકી ખીઠવેગા.
 દીવાકે ભીતર તનસે મનડા, જમરા જીવ લે જવેગા(૨)-અલી.
 રોજે મહેશરમે, નિશદીન ખોલે, પાક મોહમદ આવેગા,
 હાઈ પાક મોહમદ આવેગા.
 નખી મોહમદ સુન્નકા, કુલ્લ આવમકુ ખતાવેગા--અલી.

સુકન્યા સાચિત્રી. (નાતરીયા ન્યાતનો ફજેતો)

નવ ગમે ધરખાર, ભરી દુઃખની વખાર,
 ખજ્યો સ સાર નાતરીયા ન્યાતનો
 ...દીઠું નારનુ ખખર, વ્હોરી વ્યર્થ વહે ભાર,
 જેમાં મળે નહીં મેળ કોઈ પાતનોરે-ખજ્યો.
 કેમ ફરી મારુ હોય મારિ મરણે.
 “કરે જીવતાં મોહકાણુ મુવે હોય તાણાતાણુ”
 ...ભાઈ ખાઈનો વ્હોવાર ચાલે લાતનોરે-ખજ્યો.

મીસ પ્યારીજન. —રાગ કહેરવા—

અપને ખ્યાગ્ગડી મેં જોગન બનીરે હો (૨)
 જોગન બની; બેરાગન બનીરે (૨) અપને ખ્યાગ્ગ—(૨)
 તુટાગા કુવા નીરખારે, હોય ચમ્બેલી કુલ,
 સગ સખીમન મીલ સહેરા ગુંથે, પહેને નખી ઓ રસુલ.
 મેતો જોગન બનીરે, અપને ખ્યાગ્ગડી—
 પતા તુટા કાલસેરે, લેગઈ પવન કિઝાય.
 અથકે શીઝં કય મીયે જે, ઉપર ચલે-વો-ગાય-મેંતો જોગન-અપને.
 પતા ઝુકાગ્ગ ટેહનીકે નીચે, બતાયે પાંચો કુલ,
 ઉપરકે પંત સખી ઝુકેરે, પહનાયં નખી એ રસુલ-મેંતો.

પ્યારા સાહેબ—રાગ, આશાવરી—

કરકે સીંગાર ચતર અલખેલી, સાજનકે ધર જનના હોગા. (૨)
 માટી ઉઘાવન માટી ખીલાવન, માટીમેં મિલ જનના હોગા—
 નહાવે ધોલે શીશ ગુંથવાલો, શીર વહાસે, નહીં આના હોગા—૧.

વિક્રમચરિત્ર

—:□:—

કોઇ દુધ લ્યો દીલરગી, શોખીલા શાણા ઉમંગી—હાં
 કૂટી પીયે કમુંબલો, ગાંગે પીયે અખુધ,
 દાર તો દીતાના પીયે, દાના પીયે દુધ—હાં કોઇ.
 એક અમીરમ દેવનો. ખીજે રશ છે. પ્રેમ,
 ત્રીજે રશ ગોરશ બલો, પીયે કયા હેમ—હાં કોઇ.
 ગોરી ગવરી ગાયનાં, ગોરા મીઠાં દુધ.
 હું પગ ગોરી ગોરડી, ગોરું દીલ છે શુદ્ધ—હાં કોઇ.
 હેમ કટોરા હાથમાં, માંહી અમૃતપાર
 ચતુર હોય તે ગિંતવે, ગુણુ સમજે ન ગમાર—હાં કોઇ.

[૫૬]

મીરાંબાઈ —રાગ. ગરબો—

ગોઢુળીને લઈ ચાલો, ઓધવરાજ હમને, (૨)
 આણી તીરે ગંગા ને પેલી તીરે જમના. (૨)
 વચમાં ગોઢુળીયું છે ગામ—ઓધવરાજ હમને (૨)
 થોડા થોડા જળમાં માછલીયાં રે તપસે
 તણપ તણપ જીવ જાએરે—ઓધવરાજ હમને (૨)
 ઊડા કુવામાં ઉતાર્યારે હમને (૨)
 મેલી ઠેલી શીઃ જાએરે—ઓધવરાજ હમને (૨)
 શેરી ભલી પણ સાંકડીરે, નગર ભલાં પણ દૂરે. ઓધવ૦
 હમારા સાસરીયામાં દુખડારે દીધાં, ભલે મારે મહીયરે વળાગેરે,
 ઓધવરાજ હમને (૨) ગોઢુળીને લઈ ચાલો.

મીરાંબાઈ. રાગ, ભજન—પદ.

ગુલન રાધા સંગ ગિરિધર ગુલન રાધા સંગ,
 અખીલ ગુલાલકી ધુમ મચાઈ, બર પિયકારી રગ.-ગિરીધર૦
 લાલ ભઈ ગિંદાવન જમુના, કેશર ચુવત અમ.”
 નાચન લાલ અંધર સુ રશમર, ધિમી ધિમી બાજે નૃદગ”
મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધર નાચર, ચરન કમલ કુદગ

માલતી માધવ— :□:—

ચાલ... ચાલ...ઓ અલગેલી, વળી વળી પાછું જુવે શું પ્રેમ વેલી.
 તારા ઉરમાં આનદની હેલી, સાહેલી, તારા ઉરમાં આનદની હેલી,
 મળ્યા હવે ભેગાં, ચપો ને ચપેલી.....ચાલ ચાલ;
 મારા પગના ઝાંઝરની ખીલી, વારે વારે પડતી ઢીલી
(ખીલી જેવી ઢીલી, એવી તું એ છે હડીલી, હવે ચાલ ?)
 (આ આવિયે છીએ).....ચાલ.

કચ્છીર ભજન. --રાગ પદ--

તુંડી રામ તુંડી રામ તુંડી રામ, તારો ચરખો બેસે રામ નામ,
 ભજ તુંડીરે.....તીજ તુંડી.....રામ તુંડી;
 ચરખો મારો અજમ રંગીલો, પુણીયો લાલ ગુલાલ;
 કાંતનેવાલી છેલ્લ છબીલી, આકાશ નાંખે તાર, અરજી મુણીને મોરીરે.
 રૂ પીગવવા હુ ગઇ, તુમ પીજને પીજરા બાઇ;
 પીજન પીજનેરે કાઠ ખા ગઇ, કાંઈ દાસ ગુરૂ સમજ ખતાઈ.
 જગ ઉપર જગ નિપજેરે, જગમાં કીધો વાસ;
 એક અચળો મેં મુણ્યોએ કાઠ બેટી જનમ્યો બાપ.
 બેટી પુછે બાપકુ તું અગાણ્યો વર લાવ;
 અગાણ્યો વર ના મળે તો તારે મારે ધરખાર.
 માતાને મરજો પીતારે મરજો . મરજો વર ભરખાર;
 એક ન મરજો પીતારે મારા ચરખાનો ધડનાર.
 રામદાસનો બહે કચ્છીરો આ ચરખો કહેવોય;
 આ ચરખાને જે કાઠ ફેરવે, તેનો જન્મ મરણ મટી જાય.

સોનેરીજળ

--:□:--

ભલે માલીક હો દુનિયાનો, ભલે અઢળક હોય ખજનો,

ભલે પ્રતાપ હોય વિદાનો,

ભોગવવાને જોઈએ,—પ્રભુતા ધરતો પરવાનો;—મલે.

સત્તા મળી શા કામની, જે ન્યાય પથે વળાય ના.

મહત્તા મળી શા કામની, જે એક ટેક પળાય ના,

નિદા. ભલે ભાગ્યની, ભલે-જેનું કાંઈ ને નહીં ના.

શ્રદ્ધા ધરી શા કામની, જે આત્મ-શ્રેય સંધાય ના,

ભલે મુત હોય ધર્મીઆનો, ભલે મરખ હોય કે દાનો-ભોગવવા.

મી. મુરાદઅદલી -ઊસ્તાદી-લજન.-

મદીનેમેં મોહુદ આયો. દીલબર સચ્ચો દીન જગાયો,
સરવર સચ્ચો દીન જગાયો.—મદીને.

બુખ્મેકી રાતકો જન્મજ ધરીયો, અમીના ધર જાગ્યો.
દાઢ હલીમા પાવના મુલાવે હુરાયે મંગલ ગાયો;
અખદદલા ધર અનંત વધાયો—મદીને.

નખી મોહુમદ ચલે મેહરાજકુ ચોથે અરસપે આયો,
ચોથે અરસપે એક શેર ખાઝ થા, અંશુકી નખિસે પાયો,
મુદત પરદેમેં દીખાયો.—મદીને.

હસ પરદેમેં નખીકુ ખીલાયો, અનહુક બેઠ જતાયો,
આશુક માશુક દોને દીલમીલ જોડે, આશુક માશુક મન ભંગા;
નખીજી મહેરાજ સીધાયો—મદીને.

નરકી પગરી નરકા જામા, નરકી સેજ ખીજાયો,
નરકા સેહરા, નખીજીકે શીરપર, મોતીયન મેહ અરસાયો;
નખીજી મહેરાજસે આયો.—મદીને.

કલમા પઢો નીત નૂર નખીકા, ઈલિમે--દીન. સોહાયો,
લાઈલાહા, ઈલ્લીલાહા મોહુમદ રસૂલીક્રાહા, કલમા મુખપાક પઢાયો,
નીરોશા. તેરે દુદમોમે આયો.—મદીને.

સોનેરી જાળ—

ગોરી ધીરે ચલોરે, ગમરી છલકે ન જાય;...ગોરી.

સર પર ઘડા, ઘડે પર ગાગર,

પતલી કમર બલ ખાય ન જાય;...ગોરી.

ચોલી તગ લઘ ચુનરી સરક ગધ,

જોખન બાલો કરમાય ન જાય;...ગોરી.

મીન-મુંઝળ.

—:□:—

અધુરો ઘટ છલકાય. આખરે અધુરો ઘટ છલકાય,
સાગરમાં ખડુ સલીન બધું છે પણ મઝા ન મુકે જરાય.
આત્મવશર ફળ આવે સમ નીચું નમતું જાય,
એનાં ફળ આવે ભાઈ ! કિયો વધતો જાય—આખરે,
મળ સસ્કાન પડ્યા વીણુ માન અધુરીયા કહેવાય,
વિદ્યા કે વિપુ, વીન વસ્ત્રથી, મતી સ્વભાવ ન જાય—આખરે.

કુમારપાળ.

—:□:—

મમ ના આણુમોલ સખી એ શીખવ્યા નવ શીખવાય,
કેહના શીખવ્યા નવ શીખવાય.
પડે સમગ્ર અનુભવે આવડે, કાન્ત મિલન જ્યાં થાય,
એકાન્તે કાન્ત મિલન જ્યાં થાય—સખી.
પ્રિયનમને બેતાં શરમ ચડે, ઘડકે ઉર પાછા ચરણુ પડે,
ત્યાં શાં શીખાયે પ્રણય તત્ર જ્યાં નયને મદ ઘેરાય,
હઠીલા નયને મદ ઘેરાય—સખી.
પણ ત્યાં જરી આખથી આખ મળે પળમાં ઉર એક ખીખ ઉછળે
નખીરા હજીયેથી હૃદય મળે, ત્યાં રસ સાગર છલકાય
સ્નેહથી રસસાગર છલકાય.

સોનેરી જળ-રાગ-ઉસ્તાદી—

બરન દે તુ પનિયાં, સજનવા, બરન દે તુ પનિયાં...બરન.
છોરછોર બંધ્યા મોરી, હાયરે મોરારી;
સઘ્યાં, દુખ દહ્યાં, કાહે મારે તું નયનિયાં...બરન.
સખિયન સગ ભાગી, કહો મોહે રોકે કાડી,
જાને દે કનઈયા, તોહે દેડંગી મખનીયાં...બરન.

રાજકઠીયારાની વાર્તા— (રાજકઠીયારો નોવેલમાંથી)

—રાગ-દોહરો—

ભરતખંડમાં મુદીરગામ, ક્ષત્રિઓનું મોટું ધામ !
 જજ્જના નામે પૂરનો ધણી, સંનામે રાણી પદમણી !
 એક દીનશ નિશાએ રાય, પાસે રાણી આપે પાય,
 રાતદીવસનો પડયો વિવાદ ! હોડ કરી કાપો સવાદ !
 ચડા કનરી એને થાય, રાજ હઠમાં આવી ગય,
 જાણ્યાએ 'હાજી' કરી, કાળીરાન યોગેરા ઠરી !
 ગર્જવતી ગુણવતી નાર, ચૂકી રાત્રે વન મોઝાર !
 રોતી પીટતી રાણી ગર્જ વનમાં પ્રસુત પીડા ચઢ !
 ગયો કુવર કંઈયો કહાન, જાણે ખીજે ભૂપ નિધાન !
 પણ પત્ની વિશુ રાત્રીનું મન કયવાય, જુવે પુત્રને રોવાઈ જાય,
 રાણી શોક અધિક મનધરે, દીકરો લઈ દક્ષિણ પરવરે,
 ભુખ દુઃખના અવ્યાદીત સતીનું શરીર ધાતુ ક્ષિણ.
 પુત્ર કિંગારી માના મરે, મીઠ્ઠિ સ્વર્ગ વિશે સચરે !
 મરતા માદળીયું દીધ હાય, માતાએ આશિષ સગાય,
 કુવર પછી કઠીયારો કોર્પી પીતા કોપથી કુવરી વરો.
 સતિએ દગદર કાઢ્યું દૂર, ત્યાંથી આવ્યા શ્રી સિદ્ધપુર.
 કપટે—કથ વગડે ઉપડે—(તે)—સતી સસરાને પાલવડે
 નકરો જોગી પત્ની કહાં જઈ રહ્યા ?=જગતમાં જોગી થઈ ગયા.
 નકરો જોગી સસરાનું શું થયું ?=પુત્ર વધુ પર ચિત્તજ ગયું.
 ×કુવર તાતથી કેમ પમાય ?=સતિને પત્નીનો સમાગમ કયાં થાય ?
 =ઉત્તર સામી આખ્યો કરો, દક્ષિણ સામી પીઠજ ધરો.
 =જોયો પીતા શ્રી જોથાણ નાથ લેસતી તૂજ પતિનો હાથ.

સરદારખા. —કળેડાની કહાણી—

કાને કહીએ કળેડાની કહાણી, જેમ બળદ પીઢાથે ઘાણીરે,
લોક વગાવે ને સાસુ મતાપે, વળી પીયુડો છે પામર પ્રાણીરે.
હું જોખત રશ કુસતી, પણ જોડીની ખોડ,
પીયુડો રમે લખોટીયે કરતો દોરા દોડ.
જગદીશ! હવે ધનરાણીરે, સહાય કરને શ્રી સારંગ પ્રાણીરે

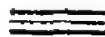
બુદ્ધદેવ

—:□:—

કુસની પાંખડી વ્યે. પ્રાણ, ગણી અતરની ઓળખાણ—કુસની,
સ્થામ સતુણ્ણ અમ ધર આવ્યા, શા કરીએ સન્માન,
નાથ નગિના પરિમલ ભીતા, મન માન્યા મેહુમાન—કુસની.
ઝાઝું શું કહીએ સમજીતે, સખી નયનનાં બાણ,
વિમળ કમળ. આ સરવર જળનુ, ભોગી ભ્રમર મુખાણ—કુસની

સોનેરી જળ-રાગ-ભજન—

(તાર)--નાવનડું હંકાર, સાજન ધીરે ધીરે,
લવસિંધુ આ લયકાર, સાજન ધીરે ધીરે...તાર
મદીરા પી મન માકડુ કુદે, નાવડું ચુરા થાય,...સાજન.
અહંભાવના વાદળ છાયાં, હૃદયકાશની માંચ.
મદમતસરનો મેહુલો વરસે, કુબતી હોડી જાય;
દિશા દુર્ગમ સીધી દુર્ગુણી, સીધી બૃહ્યો વાટ,
સાત્ય ક્રુવને! તારલો ચુક્યો, કેમ મળે મૂકિત ઘાટ,...સાજન

વાંચવા લાયક પ્રખ્યાત થયેલી વાર્તાઓ

ગજરામાફની વાર્તા (અણમાનીતીને! પુત્ર) ૦-૮-૦

સદેવંત સાવળીંગા (આઠ ભવની વાર્તા) ૦-૮-૦

સુંદર કામદાર (ચમત્કારીક ઘટના) ૦-૮-૦

બરાસ કસ્તુરી (બેદી બનાવથી બરપુર) ૦-૮-૦

સ્ત્રી ચરીત્રની વાર્તા (સ્ત્રીઓની કપટલીલા) ૦-૮-૦

બોલતો પલંગ (અદ્ભુત વાર્તા) ૦-૮-૦

માનમુસાફરી (સાત પ્રશ્નોની વાર્તા) ૦-૧૨-૦

છેલ જરાર (ઇતીહાસીક વાર્તા) ૦-૬-૦

હોથલ પદ્મણી (ઇતીહાસીક વાર્તા) ૦-૮-૦

બીરબલ બાદશાહ મોટી (હાજર જવાબી વાર્તા) ૦-૧૨-૦

રાજા ભરથરી (સચીત્ર વાર્તા) ૦-૮-૦

બોલતો પોપટ ૦-૮-૦

વરધેલી વિણા ૦-૧૨-૦

પતી કે પીસાય (સસારીક કાવાદવા) ૦-૮-૦

બેવફા મુનીમ (કોમીક વાર્તા) ૦-૬-૦

અક્કલનો ભડાર (નાની નાની વાર્તા) ૦-૬-૦

નારી કે નાગણ (પ્રપંચથી બરપુર) ૦-૬-૦

હાલો કે દીવાનો (શીખામણરૂપ વાર્તા) ૦-૪-૦

સોળ વર્ષની સતી ને નવ વર્ષનો પતી (૨૦. ભાગ પુરા) ૧-૦-૦

સુરતીલાલ નોવેલ (૧૬ ચીત્રા. પાકું સોનેરી પુકું) ૧-૮-૦

આ તથા એ શીવાય બીજાં કોઈ પણ પુસ્તકો માટે પુછો.

દરેકની કીંમત ઉપરાંત ટપાલ ખર્ચ અલગ. પુસ્તકો મળવાનારે

નામ ઠેકાણું, પોષ્ટ વીજેરે ચોખ્ખા અક્ષરે લખવું.

પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું:--

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર રાણીતળાવ-સુરત.

છુપી પોલીશનાં પરાક્રમથી ભરપુર ડીટેક્ટીવ

નવલકથાઓ.

મોહીની ઉર્ફે મરીયમ અથવા ડાકુની દીકરી.	કી. ૦-૧૨-૦
હુમાનની મુતી અથવા ચક્રવર્તી ખુન.	„ ૦-૧૨-૦
રાક્ષસી કુતરો કીયાં કાળદુત.	„ ૦-૮-૦
ઓક્કનો એકકો યાને ૧૩ પાનાની કેટ.	„ ૦-૮-૦
લાલનો એકકો યાને વિર હુંડાડ.	„ ૦-૮-૦
પોલાદી પંજો.	„ ૦-૧૨-૦
ઠાકનર કે દૈત્ય યાને ઝેરી ખુન.	„ ૦-૧૨-૦
સાડાસાત ખુન.	„ ૦-૮-૦
ભયંકર મુતી અથવા ભેદી ખુન.	„ ૦-૮-૦
બળાકારનો બદલો.	„ ૦-૬-૦
સરોવરની સુંદરી ભાગ ૧ લો.	„ ૦-૮-૦
„ „ ભાગ ૨ લો.	„ ૦-૮-૦
કપટસિંહનું કાવત્રુ યાને પ્રેમીનો પરીતાપ.	„ ૦-૮-૦
ઓક્કનો એકકો યાને કેદીની કરામત.	„ ૦-૮-૦
ખુની કોણ ?	„ ૦-૮-૦
ભેદી ખુતખુ.	„ ૦-૮-૦
મોહખત કે ખુન.	„ ૦-૮-૦

ઉપલા દરેક પુસ્તકો છુપી પોલીશનાં પરાક્રમથી ભરપુર અનેક સાહનકર્મીના વૃતાંતોથી આલેખાયલાં છે એકવાર જરૂર વાંચો ! કીમત ઉપરાંત ટપાલ ખર્ચ અલગ.

બીજાં કોઈ પણ જાતનાં પુસ્તકો માટે પુકો—જવાબ માટે રીપ્લાઈ કયાડ લખો.

ટેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુક્સેલર

રાણીતળાવ—સુરત.

હમારા તરફથી પ્રસિદ્ધ થયેલી લોકપ્રિય બુકો.

સંગીત કૌનોઆફ ગાયન સંગ્રહ. ભા. ૧ થી ૮	૧-૦-૦
(૧૬ ચીત્રો સાથે પચરંગી પુઠું)	
ચતુર સુંદર ગરબાવળી. (ફેન્સી પચરંગી પુઠું)	૦-૧૦-૦
લલનાની લીલા અથવા રમણી રહસ્ય. (પચરંગી પુઠું)	૦-૧૨-૦
અક્કલનું પડીકું. ભાગ ૧-૨ સાથે પચરંગી પુઠું કી.	૦-૪-૦
અક્કલનું પડીકું અથવા ખુખીનો ખગતનો.	૦-૨-૦
મલકાતી મોહિની અથવા કૃષ્ણ અંસરી.	૦-૨-૦
મધુરી મેના અથવા મીઠું બુલબુલ.	૦-૨-૦
સુરતની સુંદરી અથવા કળીયુગની કોયલ.	૦-૨-૦
સંગીત ભજનાવળી	૦-૨-૦
ઝવહરે મહેરીસ યાની પરસ્તાને ગૌહર. (પચરંગી પુઠું).	૦-૧૦-૦
માસુકે-મેંદીલ યાને ખાગે ગુલશન	
(ખાર ચીત્રો સાથે ગઝલ કવ્વાલી.)	૦-૪-૦
ગઝલે હિન્દ ભા. ૧-૨ સાથે (પચરંગી પુઠું)	૦-૪-૦
ગઝલે હિન્દ	૦-૨-૦
માસુકે સુરત ઉર્ફે ગઝલે બુલબુલ.	૦-૨-૦
ખાગે ગુલશન ઉર્ફે માલીનકી ખેરી.	૦-૨-૦
પરસ્તાને મહેરીસ યાને ગઝલે દીલ આરામ	૦-૨-૦
હસીનોકા મુજરા યાને ફુલોંકા ગજરા—	૦-૨-૦
ગઝલે ગૌહર યાને મેરીલે જૌહર	૦-૨-૦
મનહર કાવ્યમાળા અથવા સંગીત હૃદય ધ્વની.	૦-૪-૦

વીગરે | સુંદર રંગરંગી શાહીથી છાપેલા ઉડીને આખે વજગે તેવા ફેન્સી પુઠાવાળી ઉપક્ષી બુકો જરૂર ખરીદો. એ સીવાય બીજાં કોઈ પણ નતના પુસ્તકો માટે પુછો વેપારીઓએ એકવાર હમારા તરફથી પ્રગટ થયેલા માહતી અજમાયશ લઈ લાભ ઉઠાવવો. એકદ સસ્તા ભાવો. ફેરી-યાને બહોળો લાભ. એકવાર જરૂર મંગાવી ખાત્રી કરો.

લખો:—શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

રાણીતળાવ—સુરત.

—: ચેતવણી :—

દુકાનદાર—બુકસેલર.

અને બીજી કોઈ પણ રીતથી વંધે
કરનાર. નાનાં મોટા વેપારીઓએ
એકવાર હમારા તરફથી પ્રગટ થયેલાં
નાણાંનો અનુભવ જરૂર લઈ લેવો. એહક
મસ્તાં ભાવ બહોળો ઉપાડ. અને સુંદર માલ.

એકવાર જરૂર લેવો.

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર

રાણીતળાવ-મુરત.

